СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 28-го Серпня 1902. — Число 35.

Перегляд тыждневый.

Нема вже нынѣ сумнѣву, що президентъ Рузвелтъ скличе въ осени надзвычайну сесію конґресу. Головною задачою сесіи буде управильнене торговельныхъ вôдносинъ зъ Кубою, знижене цла на еи товары и ухвалене нового торговельного договору на основѣ взаиминъ. Домагають ся того великй пôдпріємцѣ и капіталисты, котрй ульокували на Кубѣ свои міліоны. Є отже надѣя, що все стане ся, якъ бажають тй паны, бо ихъ воля, то приказы для правительства и конґресу. Не даромъ они верховодами Америки... Не звѣсно тôлько, чи буде скликаный цѣлый конґресъ, чи лише сенатъ. Въ томъ послѣднôмъ случаю ходило бы лише о потверджене старого договору, якій истнувавъ передъ проголошенемъ независимости Кубы. Замѣтно, що президентъ Рузвелтъ почавъ теперь сильно побивати ся за Кубанцями. На дняхъ не вагувавъ ся навѣть заявити прилюдно що наколибъ конґресъ не ухваливъ згаданого договору або не знизивъ цла на кубаньскй товары, такъ вôнъ зрече ся кандидатуры на урядъ президента въ 1904 роцѣ.

До розличного рода картелѣвъ въ Сп. Державахъ приходить ще оденъ новый — тростъ фармерôвъ. Сими днями инкорпоровали такій тростъ богатшй рôльники въ Савтъ Дакотѣ пôдъ назвою „Ді Фармерсъ Нешіонелъ Колперативъ Ексченджь Ко“: его основный капіталъ выносить 50 міліонôвъ долярôвъ. Половина зъ тыхъ грошей буде ульокована въ банкахъ, яко позичково-запомоговый фондъ для хлѣборобôвъ. четвертина на купно фармерскихъ знарядôвъ, а четвертина пôде на будову шпихлѣрôвъ, елевейторôвъ, бюръ и т. п. Цѣлею тросту є полѣпшене долѣ фармерôвъ. Загально звѣсно, що доси були они на ласцѣ капіталистôвъ, котрй нѣ орють нѣ сѣють, а мимо того накладають цѣны на рôльничй продукты. Выйшли зъ того чудернацькй вôдносины. Рôльникъ працювавъ гôренько коло святои землѣ, въ потѣ чола збиравъ хлѣбецъ „насущный“ и не мôгъ назначити его цѣны. Убожѣвъ зъ тои причины чимразъ больше, доки не найшовъ ся на краю пропасти. Его працею взбогачували ся капіталисты. Вôдъ теперь, наколи удасть ся зъорґанізувати сильнй рôльничй спôлки все пôде инакше. Хлѣборобы самй въ себе будуть купувати худобу, рôльничй знаряды, насѣня и пр. тай самй зможуть сказати, кôлько стоить овочь ихъ працѣ.

Племя Морôвъ нѣколи мабуть не помирить ся зъ Американцями. Начальный вождъ ам. арміи на Филипинахъ доносить що дня о грôзнôмъ руху на островѣ Мінденео, о частыхъ нападахъ Морôвъ на дрôбнй вôддѣлы его вôйска и про розличнй заговоры. Пріязный Американцямъ султанъ Бакоюпъ увѣряє ґенерала Шефі, що Моры мають три сильно уфортифікованй твердинѣ, котрй теперь направляють и обсаджують залогами, щобы могли оперти ся американьской артилеріѣ. Крайно ворожимъ є поведене султана зъ Бакольодъ. Сей змобілізувавъ цѣлу свою армію, уоруживъ всѣхъ мущинъ и выдавъ приказъ до своихъ пôдданыхъ, щобы нѣхто зъ нихъ не важивъ ся жити въ дружбѣ зъ Американцями. Хто не послухає его приказу, буде покараный смертію. Видно зъ того, що не обôйде ся безъ нової вôйны зъ Морами.

Въ урядѣ цловôмъ въ Манилѣ вôдкрыли численнй надужитя и крадѣжи. Деякй цловй урядники були навѣть въ спôлцѣ зо злодѣями, шварцерами и фальшôвниками. Заряджено строге слѣдство.

Филипиньскй власти высылають до Сп. Державъ 400 студентôвъ, щобы въ американьскихъ школахъ учили ся на попôвъ. Є мѣжи ними Таґалѣ, Испанцѣ, Китайцѣ, Моры и прочй напôвдикй жителѣ филипиньскихъ островôвъ. Прійдуть они на мѣсце католицкихъ монахôвъ, котрыхъ выгнано зъ Филипинôвъ.

Венезуельскй ворохобники добувають одно мѣсто за другимъ. Дня 18. с. м. добули знову фортъ и мѣсто Кимона въ провінціи Бермудезъ. Правительственна армія пôдъ приказами ґен. Велютины вынесли ся тихцемъ зъ мѣста и розтаборила ся на островѣ Марґаритѣ.

Не лѣпше дѣє ся въ Колюмбіи. Сухопутна армія ворохобникôвъ не має вправдѣ тои силы, що передъ тымъ, але к е п с к о зате зъ правительственною фльотою. Ворохобники мають о много лѣпшй кораблѣ и способныхъ морякôвъ. котрй переслѣдують та ô гонять еи зъ мѣсця на мѣсце. Оногды знову зведено морску битву недалеко панамскои шійки. По кôлькохъ годинахъ стрѣлянины правительственна фльота утекла лишаючи въ рукахъ ворохобникôвъ оденъ свôй корабель зъ кôлькома канонами и цѣлою залогою. Надѣя правительства полягає теперь лише на колюмбійскôмъ послѣ въ Сп. Державахъ, котрый має купити въ Сенъ Франсиско два военнй кораблѣ зербувати американьскихъ морякôвъ и выслати ихъ на поле боротьбы.

Другимъ наворотомъ починає товчи ся по нѣмецкихъ и англійскихъ ґазетахъ чутка про абдикацію россійского царя Николая. Великій князь Михаилъ мавъ бы бути его „наслѣдникомъ. — Царь Николай II. є зовсѣмъ знеохоченый до правлѣня наслѣдкомъ грôзнои ситуаціи въ Росіи. Не має силы волѣ, охоты нѣ здоровля до такого дѣла. Найбôльше грызе его революційный рухъ, части заворушеня и жажда волѣ у пôдданыхъ. Волѣє однакъ зречи ся престола, чимъ пристати на ихъ справедливй бажаня. Такъ дѣлали всѣ деспоты, вороги правды и волѣ.

Кажуть, що царь лишь въ такôмъ случаю не зрече ся престола, наколи царица, котра теперь находить ся у вагôтнôмъ ставѣ, породить ему сына.

Противъ-клерикальный рухъ розôйшовъ ся зъ Франціи по цѣлôй Европѣ. Днесь нема вже й одной католицкои державы, де бы его не було. Заражена нимъ Испанія, Портуґалія, Италія Австрія, а навѣть и демократична, невтральна доси Швайцарія. Союзна швайцарска рада порѣшила 19. с. м. въ Бернѣ придержувати ся строго тыхъ законôвъ, якими заборонено въ Швайцаріи будувати новй и воскрешати старй, знесенй вже разъ, монастырѣ. Те саме вôдносить ся до розличныхъ релиґійно католицкихъ корпорацій и попôвскихъ заведень. Тымъ монахамъ, котрй не придержували ся згаданыхъ законôвъ, лишено три мѣсяцѣ часу до зачиненя своихъ монастырôвъ и заведень.

Се рѣшене не є нѣчимъ иншимъ, лише новымъ мотузкомъ для єзуитôвъ и прочихъ католицкихъ монахôвъ, якй бажали поселитись въ Швайцаріи. Вôдъ теперь и ту замкнено передъ ними границѣ.

Славнй бурскй вожды Бота, Деветъ и Делярей гостили минувшого тыждня въ Анґліи. На ихъ стрѣчу выѣхавъ лордъ Кіченеръ и вôдпровадивъ всѣхъ трехъ ажъ до королѣвского корабля »Альбертъ и Викторія«, на котрôмъ бувъ король Едвардъ зъ родиною. Король выйшовъ противъ героѣвъ на помôстъ корабля, витаючи кождого поданемъ руки. Почôмъ представивъ ихъ королевой Александрѣ, князеви и княгинѣ Валіи, княжной Модъ и прочимъ достойникамъ. Буры були одягненй прилично, але убого, що сильно вôдбивало вôдъ блестячихъ уніформôвъ королѣвского окруженя. Мимо сего всѣ, а вже найбôльше женщины, поглядали на нихъ зъ подивомъ и поважанемъ. Не оденъ пытавъ ся въ душѣ, чи се тй самй звѣснй на весь свѣтъ героѣ. Въ розговорѣ зъ ними король Едвардъ выражавъ ся зъ признанемъ о гартѣ и хоробрости Бурôвъ, а на конци дякувавъ имъ за чемне и людяне поведене зъ англійскими плѣнниками. По тыхъ формальностяхъ слѣдувавъ рядъ величавыхъ балѣвъ въ честь гостей. Кажуть, що бурскимъ ґенераламъ жертвувано высокй почести и грошеву пôдмогу, але они не приняли нѣчого.

Дня 19-го с. м. выѣхала славна трôйця до Голяндіи, абы порадити ся зô старенькимъ Криґеромъ, навѣстити недужого президента Орапіи, Штайна и вôддати послѣдну прислугу товаришеви, ґен. Луцѣ Мееровии, котрый померъ оногды въ Бруксели на ударъ серця. Такъ англійскій якъ и голяндскій народъ вытавъ героѣвъ зъ величезнымъ одушевленемъ.

Д. Д. Пирчъ,
выбраный головнымъ секретаремъ »Р. Н. Союза« по разъ другій. Приѣхавъ зъ Галичины 12 рокôвъ тому назадъ. Теперь є учителемъ англійскои мовы въ публичной вечѣрной школѣ въ Олифантѣ, Па.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень		
28	Ч.	Успеніє Богородицѣ
29	П	† Образа Господ.
30	С.	Мирона муч.
31	Н.	11. по Сош. Фльора и Лавра
1	П.	Андрея, Агафія
2	В.	Самуила
3	С	Тадея апост.

— **Заносить** ся на загальный страйкъ рѣзникôвъ въ цѣлôй западнôй Америцѣ. Рѣзники домагають ся 10 годинного дня працѣ и пôдвысшеня платнѣ о 10 до 15 процентъ. Наколи прійде до сего, такъ цѣлôй Америцѣ грозить недостача мяса, бо тамошнй рѣзники зъорґанізованй въ сильну юнію, а якъ звѣсно, зъ западныхъ державъ йде мясо по всѣхъ усюдахъ.

— **Косою** зарубавъ въ Лядичинѣ тернопôльского пов. (Галичина) парубчакъ Петро Ґуака 21-лѣтного Олексу Мельника, зъ котрымъ вôдъ довшого часу живъ у суперечцѣ. Виновника арештувала жандармерія и вôдставила до суду.

— **Обильнй** жерела нафты вôдкрыли случайно на пôвъостровѣ Юкатанъ, въ Тексасъ. Жерела дають денно по тысячу бочокъ нафты.

— **Огнѣ** надѣлали послѣдными часами въ Галичинѣ богато шкоды. Мѣжь иншими выбухла недавно пожежа въ Галигородѣ, въ домѣ Изаака Шехтера и обняла въ короткôмъ часѣ 10 сусѣдныхъ домôвъ. Все згорѣло до тла. Шкода выносить 48.000 К., а була обезпечена на 19.100 К. О пôдпалъ пôдозрѣвають самого Шехтера, тожь арештовано его и вôдставлено до тамошнього суду. Въ Зарудцяхъ, львôвского повѣта, згорѣло 12 селяньскихъ загородъ. Шкода выносить около 18.000 кор. и була лишь въ однôй третôй части обезпечена. Причина пожару незвѣсна. — Въ Делѣєвѣ, станѣславôвского повѣту, погорѣло сими днями 10 господарôвъ. — Шкода выносить около 10.000 кор.; мабуть огонь бувъ пôдложеный. — Въ Славску въ само полудне згорѣла 17. м. м. хата Ивана Дронишинця. Въ хатѣ були замкненй 2 хлопцѣ, котрыхъ лишь зъ трудомъ выратувано черезъ вôкно. — Въ Городку пôдъ Львовомъ знищивъ пожаръ 13 господарствъ. Шкода обезпечена выносить 12.000 коронъ. — Въ Козловѣ, бережаньского повѣту, згорѣло 4 хаты и 11 будинкôвъ господарскихъ, загальнои вартости 3827 К. Цѣла шкода була обезпечена. — Въ Бернадôвцѣ, теребовельского повѣту, погорѣло 3 господарôвъ; шкода выносить 3588 К. и була лишь въ части обезпечена. — Въ Псарахъ, рогатиньского повѣту, погорѣло 10 господарôвъ, въ части зъ живымъ и мертвымъ инвентаремъ. Згорѣло 6 коровъ, 8 штукъ безрогъ, 170 курей и 12 гусей., Загальна шкода, лишь въ части обезпечена, выносить около 14.000 К. — Въ дворскôй шопѣ въ Пôдволочискахъ згорѣвъ 17-лѣтный пастухъ и 17 штукъ худобы. — Въ Новôмъ селѣ, чесанôвского пов. згорѣло 4. с. м. 5 селяньскихъ загородъ зъ 18 будинками, загальнои вартости 4800 К., а обезпеченй лишь на суму 1550 К. Огонь пôдложивъ 14-лѣтный хлопець.

— **Близькій** своякъ россійского царя, великій князь Борисъ, приѣхавъ передъ двома тыжнями до Сп. Державъ, (розумѣє ся не заробкою, лише для розривки). Въ дорозѣ на корабли програвъ великй грошѣ въ карты. Гадає вôнъ объѣхати всѣ бôльшй американьскй мѣсга, оглянути ихъ особливости и запôзнати ся зъ тутешными вôдносинами. Доси бувъ вже у Вашинґтонѣ, Чікаґо, Мілвоке и кôлькохъ иншихъ мѣстахъ. Кажуть, будьто бы „его царскому величеству“ дуже сподобали ся Сп. Державы, зъ вымкою... ихъ свободы. Ся прикмета Америки коле въ очи всѣхъ великихъ и малыхъ князѣвъ, та, на щасте не мають силы зъѣсти еи...

— **Манія** линчованя дôйшла вже въ Сп. Державахъ такъ далеко, що обхоплює навѣть „нѣжный“ жѣночій полъ. Въ Джеферсонъ, О. увязнено 19. с. м. мурина Джяна Крумса за кримінальный нападъ на двѣ 80 лѣтнй жѣнки. Въ кôлька годинъ опôсля згромадила ся коло вязницѣ товпа женщинъ, котра зъ крикомъ, пискомъ и проклонами почали домагати ся выдачѣ мурина. Хотѣли, бачите, линчувати нещасного. Кôлькомъ урядникамъ лише зъ великимъ трудомъ удало ся переконати товпу, що бабамъ не лицює бути катами.

— **Вужа** зъ двома головами зловивъ у млаковинахъ коло Еплітонъ, Вис. фармеръ Оттонъ Струбъ. Вужь довгій на одну стопу. Обѣ его головѣ однакои величины и зовсѣмъ нормально розвиненй. Рѣдкого и цѣкавого вужа вôдослано въ алькоголю до зоольоґічною музею въ Мілвоке.

— **Товаришь** Довбуша. Въ Пѣстини коло Косова (Галичина), померъ недавно гуцулъ Гнатъ Чужакъ въ 120 роцѣ житя. Въ передодень своеи смерти, Чужакъ бувъ ще зовсѣмъ здоровъ и ходивъ до лѣса по дрова. Чужакъ добре памятавъ славного гуцульского розбишаку, Довбуша, бо служивъ въ его ватазѣ.

— **Фабриканта** монетъ Іосифа Товта, увязнено оногды въ Будапештѣ на Угорщинѣ въ хвили, коли обчислявъ и ховавъ свои скарбы. Товтъ признавъ ся що пôдроблювавъ срѣбнй ґульдены и 5 коронôвки. Въ его мешканю найдено богато оригінальныхъ прирядôвъ до фабрикованя монетъ.

— **Полисмена,** Кларенса Ійтенъ, убили въ Чарлерой, Па. Мадяры на однôмъ весѣлю. Якъ звычайно на мадярскôмъ весѣлю, прійшло мѣжь гостями до сварнѣ, а опôсля й до бôйки. Найгôрше кричавъ якій сь Дан. Багапа. Патролюючій полісменъ вступивъ на те до хаты и завôзвавъ гостей, абы поводили ся чемнѣєше. Тодѣ Багана вынявъ револьверъ и однымъ выстрѣломъ положивъ его трупомъ.

— **Перша** парова машина, яку вынайшовъ Юрій Стефенсонъ и пустивъ въ рухъ 18-ого падолиста 1822 року въ копальни угля въ Анґліи, мимо всякои конкуренціи робила свою службу ажь доси, перевозячи невеличкй ладунки. По 80 лѣтахъ выцофано еи зъ чинной службы и, мовь-бы въ знакъ призняня за великй заслуги, примѣщено старовину въ музею „Durham College of Science“.

— **Ненадѣйный** приплывъ моря знищивъ оногды частину мѣста Аглянта-Мекс. Поверхъ 50 особъ втратило жите.

— **Всякій** „бізнесъ“ може принести въ Америцѣ чималый хосенъ, коли тôлько даный бізнесменъ зачисляє ся до меткихъ и способныхъ. Менше зъ тымъ, чи его совѣсть и руки чистй.... Сими днями выпущено зъ вязницѣ Сенъ Квентінъ, коло Сенъ Франсіско, Кал., славного фальшôвника, Чал. Бекера. Звѣсный вôнъ зъ сего, що въ 1896 р. выбравъ зъ рôжныхъ банкôвъ при помочи фальшивыхъ паперôвъ около 80 тысячь долярôвъ, а для свого пріятеля сфальшувавъ ґубернаторскій приказъ, щобы его увôльнили зъ вязницѣ. Все те робивъ такъ удачно, що урядники нѣякъ не могли вôдрôжнити фальсифікатôвъ. Товариство для охороны банкôвъ рѣшило заанґажувати славного фальшôвника и платити ему 6000 долярôвъ рôчно, щобы лише бувъ „чемнымъ“ и не займавъ ся старымъ „бізнесомъ“!... Про людске око зроблено его урядникомъ одного зъ банкôвъ, щобы нѣбы-то слѣдивъ другихъ фальшôвникôвъ.

— **Американьскій** міліонеръ, Ч. Швабъ, купивъ недавно гуты и фабрики стали въ Бетлеемъ за 7,500.000 долярôвъ, а теперь продавъ ихъ для „Shipbuilding Co“ за $25,000.000; заробивъ отже въ короткôмъ часѣ 18 міліонôвъ 500 тысячь долярôвъ.

— **Довѣдуємось** зъ достовѣрного жерела, що с. візитаторъ хотѣвъ заопѣкуватись Русинами зъ St. Louis, Mo., але тіи-жь вôдписали ему, що безъ его опѣки обôйдуть ся.

Свято робôтниковъ 1-го Мая.

По усѣхъ культурныхъ краяхъ робôтники въ цей день кидають працю. Святкують цей день зъ великимъ тріумфомъ. Усѣ спôлки (союзы) робôтницкй зъ ихъ корпоративными корогвами поважно рушають по улицяхъ мѣстъ. Нѣхто имъ цього не боронить, бо нѣхто не мае силы ихъ зупинить. Усе панство, капиталісты, торговельники поховались въ будынкахъ и черезъ шторѣ у вôкнахъ дивлють ся на море людей-робôтниковъ, що густыми лавами сунуть по улицяхъ. Вони дивлють ся, — у зорахъ ихъ досада и ненавижа; зъ якимъ бы задоволенемъ вони розвѣяли цй лавы робôтниковъ зъ гарматъ, якъ колись бувало. Та теперь — неможливо: робôтники поеднались у могутнй спôлки и присяглись встоювати — оденъ за одного до смерти. Поки робôтники не складали спôлокъ, панство и капиталісты панували надъ ними и вôльно тягнули жилы зъ робôтниковъ. Та швидко робôтники схаменулись. Вони побачили, що неможливо позбутись ярма, — полѣпшити свое жите, поки кождый буде жити самъ собѣ; вони побачили, що коли вони не поеднають ся, то на вѣки зостануть ся въ ярмѣ капиталістôвъ и панôвъ. И починають ся спôлки. Зъ початку таемнй, бо и тамъ колись не можливо було учиняти анѣ страйкôвъ (стачвкъ), анѣ спôлокъ. Законы складало панство, якъ и у насъ заразъ, и певна рѣчь, воно складало такъ, якъ йому выгодно, а не якъ робôтникамъ. Черезъ те забороненй були спôлки и страйки. Але коли хто чого захоче, то напевне доскоче. Робôтники таемно сходились, присягались одинъ одному вѣрно до смерти встоювати за свою свободу и такъ небавомъ весь край бувъ таками таемными спôлками вкрытый. Поки цй спôлки були невелички, панство ихъ страшенно карало: кидало въ тюрмы, навѣть вѣшало, але небавомъ спôлки мали таку велику силу членôвъ, що перестали ховатись и уже явно стали готуватись до боротьбы за свое право. И ось вони досягли свого: теперь панство тамъ дивить ся зъ досадою и ненавижою на величезнй робочй спôлки, на робôтницке свято 1-го Мая, що вôдбуваеть ся що року, але треба ему мовчати. Онь якъ люде борють ся за свое право.

Культурнй народы захода, уже досягли того, чого мы, — Украинцѣ шукаемо по мацки. А мы уже шукаемъ; и у насъ що року 1-го Мая у Харковѣ, Кіевѣ та инппхъ мѣстахъ робочй голосно заявляють свои права: маніфестаціи и демонстраціи робôтниковъ що року нагадують панству, що часы спокôйного житя на чужій коштъ уже пройшли и не вернуть ся. Демонстраціи и у насъ вôдбувають ся що року 1-го Мая. Та чи такй-жь вони повиннй бути на территоріи Украины, якй вони заразъ суть?! Почуте народнои чести и гордости вымагае, щобъ на украиньской территоріи, себъ то боротьба проти утиску правительства и капитала була въ рукахъ Украинцѣвъ-робôтниковъ. А чи такъ воно е? Бôльшôсть Украинцѣвъ-робôтниковъ приеднала ся до московскихъ орґанізацій и забувши дбати про интересы свого рôдного краю пôдпирають интересы чужинцѣвъ-Москалѣвъ. Для Москалѣвъ зовсѣмъ не выгодно, щобъ Украинцѣ-робôтники складали свою орґанізацію, що боролась бы зъ капиталізмомъ и правительствомъ пôдъ своимъ національнымъ прапоромъ. Бо кожда орґанізація е сила, а Москалѣ не хочуть, щобъ цю силу мали Украинцѣ пôсля знесеня самодержавства въ своей орґанізаціи, щобъ забезпечить собѣ панування надъ Украиною.

Москалѣ силкують ся навязать Украинцямъ-робôтникамъ свою идею, що тôлько одно самодержавство стоить на перепонѣ до щастя, и що пôсля знесеня самодержавства, якъ буде конституція, для Украины настане таке гарне жите, такій рай, що непотрѣбно уже буде Украинцямъ добувати чого собѣ. Та чи такъ воно буде? А чи не можливо бути такъ, що пôсля знесеня самодержавства для насъ може бути гôрша неволя? Щобъ довести це, припустѣмъ, що самодержавства нема. Буде тодѣ заправляти державою россійскою парляментъ, що складаеть ся одъ выборныхъ представниковъ усѣхъ народôвъ россійскои державы. Всѣ справы державнй рѣшають ся у парляментѣ бôльшостію голосôвъ и позаякъ въ державѣ Москалѣвъ найбôльше, то и членôвъ ихъ у парляментѣ буде найбôльше и вони усяку справу можуть повернути до своеи выгоды. Москалѣ захопили на Украинѣ величезну площу землѣ, усю промысловôсть и значить — богатство. Ця сила капитала зробить те, що пограбованй, убогй Украинцѣ слатимуть въ парляментъ Москалѣвъ за своихъ представниковъ. Въ рукахъ Москалѣвъ вôйско, скарбы усѣеи державы, а цѣмъ добромъ можемо усе зробити. Отже у Галичинѣ штиками и стрѣльбою примушують нашихъ Украинцѣвъ выбирати проти ихъ волѣ правительственныхъ, польскихъ кандидатôвъ! Хиба въ Галичинѣ конституціи нема? Те-жь саме робить ся и въ Анґліи, Германіи и скрôзь въ конституціонныхъ державахъ проти націй зрабованыхъ. Словомъ панююча нація забезпечуе собѣ перевагу въ парляментѣ, а черезъ парляментъ гôрше усякаго царя давить націю зрабовану, и давить зъ надзвычайною жорстокостію и деспотизмомъ. Подивимось на жите тыхъ народôвъ, що уже скинули самодержавство.

1. Давно конституція въ Анґліи; не одну сотню рокôвъ истнуе, але еи такъ зроблено, що тôлько на корысть Анґличанамъ, націи панующои, а на погибель зрабованымъ Ирляндцямъ. Колись, якъ ще у Анґліи було самодержавство, робôтники Анґличане тежь заохочували Ирляндцѣвъ до боротьбы проти самодержавства, що нѣбы пôсля знесеня самодержавства настане рай. Самодержавство упало, Анґличанамъ стало добре жити, а Ирляндцямъ страшенно тяжко: Анґличане вжили свою свободу на погибель Ирляндцѣвъ. Прочитаемъ изъ шановного историка Трачевского, якъ жіють теперь Ирляндцѣ (Н. О. 19XII01). Тубылець Ирляндець жие въ купѣ зъ свинями въ землянкахъ безъ вôконъ и дверей, безъ ложка и покрывала. Одягаеть ся въ плате зъ самородной ряднины и то на пôвъ. Годуеть ся бараболею одніею и то коли вродить. Голодна огневица (тифъ) безмежно пануе. Рôкъ 1845 бувъ незвычайно страшный. Голодна огневиця працювала такъ, що Анґличане-урядовцѣ не встигали лѣчити жертвы, навѣть реґистровати фактъ смерти. Юрбы нещастныхъ, що ѣли траву и мохъ, ишли зъ селъ у мѣста устиляючи шляхи тулубами, а тамъ валились на брукъ, коли не встигали бити шибы въ вôкнахъ, щобъ попасти въ тюрму (для порятунку вôдъ голоду). На цѣлй милѣ панувала смерть и безлюде. Хто мôгъ, тѣкавъ въ Америку. Изъ 8 міліонôвъ народу стало 6, а заразъ зъ тôеи-жь причины стало 5. Навѣть Турки пожалѣли, прислали корабель зъ зерномъ. А що робили Анґличане? Вони ревѣли въ парляментѣ про примусовй заходы, про выимковый станъ (осадне положене), вымагали страшнои кары вôйскови проти бунтовливыхъ старцѣвъ-Ирляндцѣвъ. А хиба Ирляндцѣ не сидять въ анґлійскôмъ парляментѣ? Вони сидять и тôлько слухають глумъ и кепкование надъ собою, бо Ирляндцѣвъ у парляментѣ 80, а Анґличанъ до 600. Політика иде на шкоду Ирляндцямъ, якъ и тодѣ, коли Ирляндцѣвъ у парляментѣ не було (до 1829 р.); навѣть гôрше, бо Ирляндцѣ тôлько дратують Анґличанъ у парляментѣ, не маючи змоги допомогти свойому народовѣ, а роздратованй Анґличане за цеимъ выгадують такй законы у тому-жь таки парляментѣ, що увесь свѣтъ жахаеть ся. Все пересказане, е тôлько маленька частина того утиску, що завдають Анґличане Ирляндцямъ. Читачевѣ ясно, для кого препрославлена свобода въ Анґліи истнуе.

2. Подивимось, що учиняють Нѣмцѣ въ своеи державѣ зъ завойованными Поляками въ Познанѣ. Въ Германіи тежь истнуе конституція. Не даремно Познань звуть »Прускою Ирляндіею«. Для Полякôвъ въ Познанѣ истнують ось якй законы: (Кореспондентъ газеты »Сѣверн. курьеръ« 22. травня 1900 р.) а) можно пороти сѣльскихъ робôчихъ и прислугу; б) не можно жалѣтись на хазяина (Нѣмця) за побои, коли вони зробленй и справедливо; в) поліция вертае до хазяина утѣкачѣвъ робôтниковъ и прислугу дослужити по контракту, хочь тамъ имъ не безпечно для житя. Школа въ Познанѣ — на нѣмецкôй мовѣ и всѣ хлопчики Поляки повиннй въ нѣй учитись. Нѣмцѣ учителѣ глумують въ школахъ зъ польскои націи, на хлопчиковъ Полякôвъ вѣшають дошки зъ написомъ: »я мерзенный хлопчикъ смѣвъ розмовляти по польски« и т. и. Нѣмцѣ учителѣ такъ немилосердно бють польскихъ дѣтей, що богацьо ихъ умирае отъ побитого нутра и головы. Що доказано массою судовыхъ процесôвъ. Полякôвъ у вôйску катують такъ, що сотнѣ ихъ выбирають собѣ за лѣпшу долю самоубийство. Те що дозволяеть ся у всѣй Германіи, у Познанѣ боронить ся: и въ дѣйсности право спôлокъ, зборôвъ, громадъ, товариствъ мають тôлько Нѣмцѣ. У Познанѣ заведенй такй страшнй тюрмы, що увесь свѣтъ жахаеть ся. У Познанѣ нѣмецке правительство не хоче вôдкрыти навѣть нѣмецкого університету, не дивлячись на вымоги Полякôвъ, познаньцѣвъ. Населене Познанѣ деколись высоко стояло; процвѣтала наука, а теперь упало культурно такъ низько, що по польски тамъ не друкуеть ся нынѣ нѣ однои серіознои книжки. И все це лихо досягло цієи страшнои ступинѣ для Полякôвъ пôсля того, якъ въ Германіи настала конституція. Читачевѣ ясно, для кого конституція въ Германіи.

Намъ зауважуть, що Поляки-познаньцѣ одже сидять у нѣмецкôмъ рейхстазѣ и можуть въ йому боронити интересы свойого народу? Сидять, вôдповѣмо мы, сидять и схухають, якъ Нѣмцѣ безсоромѣтно въ ихъ присутности глумують зъ ихъ и выгадують, якими бъ способами понѣвечити и выкоренити Полякôвъ у Познанѣ, а Поляки слухають та нѣчого не вдѣють, бо ихъ у рейхстазѣ меньшôсть.

Австріяки-Нѣмцѣ намагають ся перевысшити Анґличанъ и Нѣмцѣвъ-Германцѣвъ въ жорстокости свого поведѣня зъ націями поневоленными. Кому не вѣдомй страждання Чехôвъ, Босняковъ, Герцеґовинцѣвъ и иншихъ въ конституційнôй Австріи? И вышло, що надѣѣ усѣхъ поневоленыхъ націй, що пôсля знесеня самодержавства настане рай для нихъ, несправдились. Лѣпше стало жити панующимъ націямъ и у стократъ гôрше: націямъ зрабованымъ, що не збудовали своеи власнои орґанізаціи для боротьбы за свои интересы.

Народы зрозумѣли, що конституція гарна тôлько для того народу, котрый складае свою окрему незалежну державу, и що для нація завойованои конституція, що дана націею-паномъ, — е тôлько перемѣна кайданъ, а кайданы, — однаково кайданы (чи залѣзнй чи золотй) изъ якого металю не були бъ зробленй. И заразъ усѣ поневоленй націи запалились здобути своеи власнои независимои державы. — автономіи певнои — безмежнои: хочуть самй управлятись, хочуть бути панами на своѣй территоріи, а недоручати владу надъ собою чужинцямъ.

Норвежцѣ повстали проти панованя Шведôвъ и выборöли собѣ свободу (1844 року); шляхомъ Норвежцѣвъ пошли Венґерцѣ и Поляки въ Австріи.

Поляки австрійскі выбившись на волю, самй теперь стременно утискають и гноблять нашихъ братôвъ Украинцѣвъ-галицкихъ, не дивлячись на те, що бôльшôсть польскои націи тежь стражде въ тяжкôмъ ярмѣ Нѣмеччины и Россіи. Сами утисками нашихъ братôвъ, Поляки громадять на свою голову пожежу народнои ненависти Украинцѣвъ, котра може скôнчитись для Полякôвъ дуже зле. Не гнобити и шкодити оденъ одному намъ треба, а допомагати, щобъ обомъ націямъ выбитись на волю, на просторъ вольного та поступового розвитку.

Бельгія ще ранѣйшь здобула собѣ державну незалежнôсть (1830 р.), выбившись зъ пôдъ Голяндцѣвъ. Сербы, Греки, Болгары колишнй пôдданцѣ Туркôвъ заразъ складають незалежнй конституційнй державы. И мы, Украинцѣ, щобы не подѣлить участь Ирляндцѣвъ въ Анґліи и Полякôвъ въ Ґерманіи, не будемо ждати россійскои конституціи, бо не покладаемъ на нeи нѣякои надѣѣ, а усѣ силы покладаемъ для найскоршого вызволеня нашого народу зъ пôдъ московского панованя, бо мы ждемо собѣ щастя и лѣпшои долѣ не вôдъ знесеня самодержавства, а вôдъ здобутя собѣ політичнои свободы въ своѣй власнôй, незалежнôй державѣ. Въ той часъ, коли мы досягнемъ вызволеня своеи націи, мы учинимъ собѣ конституцію по своѣй уподобѣ: не буде въ нашому краю анѣ царя, анѣ пана, анѣ хлопа, а тôлько вôльнй люде вôльнои працѣ.

Кождый незалежный народъ вытворюе собѣ правительство по своѣй уподобѣ. Москалѣ самй вытворили собѣ самодержавство и скинуть его, якъ сего захоче бôльшôсть ихъ. Мы не хочемо втручати ся въ чужй справы и заохочувати и помагати Москалямъ руйнувати самодержавство. Мы нація зрабована, нація рабôвъ; коли бôльшôсть московскои націи хоче самодержавства, то нѣхто не зможе знести его, а коли она не схоче его, то нѣхто ѣй сего не заборонить, бо Москалѣ складають державу незалежну. Черезъ те для насъ буде найрозумнѣйше залишити справу про самодержавство Москалямъ, а самымъ пильнувати свого: державного вызволеня своеи націи.

Треба намъ еднатись и гуртовати свои силы, набиратись просвѣты, бо безъ просвѣты боротьба зъ ворогами неможлива. А коли мы поеднаемось, коли нашй орґанізаціи будуть дужй и мати-муть велику силу членôвъ, тодѣ мы однаково свого досягнемъ, чи буде у Москалѣвъ конституція, чи нѣ.

Вся суть въ тому, щобъ мы зъ себе складали силу, тодѣ намъ скрôзь и завждѣ буде гарно, а коли мы будемо слабй и у насъ не буде нѣякои власнои орґанізаціи, тодѣ намъ скрôзь и завсѣгды буде погано. Тôлько дужій жие, а слабый умирае; се свѣтовый законъ. Мы умирати не хочемо и черезъ те еднаймось, щобъ здобути собѣ долѣ.

Нашъ погладъ на московскй революційнй орґанізаціи на Украинѣ ясный: Намагане силъ орґанізаціи приняти до себе весь революційный украиньскій елементъ для збôльшеня своихъ силъ; — се намагане е вороже намъ, и мы будемо перечити ему зъ усеи нашои силы.

Московскй революційнй орґанізаціи на Украинѣ хочуть пожерти, вынародовити, денаціоналізувати нашу народнôсть и зъ сего боку ихъ праця — есть тежь московщене, навѣть далеко страшнѣйше, якъ московщене правительства, бо московскй революціонеры на Украинѣ денаціоналізують найлѣпшій украиньскій елементъ, звертаючи его зъ единоправдивого шляху національного вызволеня.

Хто не знае ворожихъ вôдносинъ московскихъ революційныхъ орґанізацій до національныхъ вымогôвъ Украинцѣвъ?

Украинець хоче бути членомъ вольнои незалежнои націи а не членомъ націи рабôвъ. А хто цього не хоче?!

Украинець хоче бути членомъ культурнои націи, а яка культурна нація немае своеи літературы, своеи пресы, своеи школы на рôднôй мовѣ?! И хиба можлива культура безъ національнои мовы въ школахъ?! Послухаймо, що пишуть про це фільософы, ученй и педаґоґи: „Кожда думка вызначаеть ся словомъ; безъ слôвъ (себто безъ мовы) не може бути мысленя и мова е единый струментъ мысленя. Черезъ те розвитокъ въ мысленю е розвитокъ въ словѣ (упражненіе). Але ясно, що такимъ струментомъ мысленя може бути не чужа, — а рôдна мова, бо тôлько выкладена на рôднôй мовѣ думка безпосередно розумѣеть ся. (Р. Ш. № 1. 1901 року.)

Изъ цего выходить, що коли хочуть въ школахъ навчити мысленя, треба учити на рôднôй мовѣ; на чужôй мовѣ не можна навчити дѣтей мысленя, що мы и бачимъ по школахъ на Украинѣ, де хлопчикъ выходить зô школы такимъ же непросвѣченымъ, якъ до школы, тôлько морально попсованымъ.

(Причина ясна. Москалѣ не хочуть навчити нашихъ дѣтей мысленя.) Середъ насъ майже не зъявляеть ся ґеніѣвъ науки, фільософіи, поезіи, А чого?! Ґеній що квѣтка, треба зерну упасти на добрый и вôдповѣдный грунтъ, треба пригрѣтись слевомъ сонѣчнымъ, щобъ зъ його розвилась пышна квѣтка; — щобъ прокинутись ґенію въ народѣ, треба сему народу жити вôльно, нормальнымъ житемъ.

Мы хочемъ и вымагаемъ рôвноправности зъ Москалями и другими иншими вôльными націями; те що Москалѣ заразъ мають, — хочемо мати и мы. Москалѣ мають свою незалежну державу — и мы хочемо; Москаль мае літературу, пресу, одержуе просвѣту въ школѣ на рôднôй мовѣ — и мы бажаемъ цього.

Москаль те мае, про що мы ще тôлько мрѣемо. Але чого вôнъ насъ ненавидить за те, що мы хочемъ того, що вôнъ уже мае, себто рôвноправности?! Часто бувае досыть про це натякнути Москалеви, щобъ вôнъ незвычайно обуривъ ся. Очевидно вôнъ не хоче намъ справжньои свободы.

Москаль хоче зъ нашою запомогою выбитись зъ пôдъ самодержавства, щобъ потôмъ страшенною вагою упасти на зрабованй и слабѣйшй націи и певна рѣчь на насъ. Але мы уже не дѣти и добре жите розумѣемо; мы не хочемо подѣлити долю Ирляндцѣвъ, що тежь дурнй були, сподѣвались вôдъ анґлійскои конституціи якои для себе полегкости. Тôлько въ тôмъ разѣ, колибъ московскй революційнй орґанізаціи признали нашй національнй права: право мати свою державу Украину, вольну, неподвладну, — право самостôйно управлятись на своѣй землѣ, колибъ они признали це не тôлько на словахъ, але и дѣломъ пôдперли нашй національнй вымоги, — тôлькобъ въ тôмъ разѣ можлива наша запомога Москалямъ выбитись зъ пôдъ самодержавства, а безъ цеи умовы наша честь не дозволюе намъ зъ ними нѣчого спôльного.

(Та опытъ минулого ясно намъ доводить, що цього мы нѣколи не дождемо ся вôдъ Москалѣвъ, а черезъ те и можливôсть згоды зъ ними немае нѣякои раціи.)

Мы кличемо усѣхъ Украинцѣвъ орґанізуватись, поеднатись. Цй орґанѣзаціи будуть певнымъ и мôцнымъ оплотомъ и противъ капиталістôвъ и противъ московского правительства. Безъ орґанізаціи насъ тôлько смерть жде; еднане, орґанізація силъ поведе насъ до волѣ и щастя. Хай же завсѣгды буде наша думка: безъ силы нема права; щобъ здобути право треба мати силу; цю силу що намъ потрѣбна, дасть намъ орґанізація своя власна, національна, украиньска. Наша нація складаеть ся майже выключно изъ робôтниковъ и селянъ, людей, що найбôльшь страждуть вôдъ утиску и експлоатаціи. Орґанізаціи селянъ будуть зъ одного боку непереможенымъ забороломъ противъ земельныхъ володарôвъ, зъ дебôльшь Москалѣвъ, або змоскалізованыхъ ренеґатôвъ, що загарбали собѣ всю землю нашу, такъ само якъ орґанізаціи робôтниковъ-Украинцѣвъ по мѣстахъ будуть необорною перепоною для сосунôвъ-капиталістôвъ; зъ другого боку сукупна орґанізація робôтниковъ и селянъ выборе имъ політичну свободу.

Коли нашъ рôдный край вкрыеть ся робôтницкими и селяньскими орґанізаціями, що перейму ть ся однымъ духомъ, одніею душою, однымъ замѣромъ коли вони присягнуть до смерти стояти оденъ за одного и боротись за свое право панувати на рôднôй землѣ, тодѣ хто здатный, хто спроможеть зъупи-

нити ихъ. якъ вони встануть страшною хвилею? — Нѣхто!!

Ня хвиля змые неправду зъ землѣ нашои, воля справжня розоллеть ся вôдъ краю до краю на землѣ нашой и зôйде сонце свободы и любо оглядати-ме нашъ край, де не буде пана чи хама, а тôлько вôльнй люде працѣ, вôльнй члены вôльнои незалежнои державы.

Москалѣ насъ живыхъ ховають у могилу: кажуть, що Украина умерла на вѣки; та рано радѣють нашй вороги! Украина знову встае.... передъ держуть робôтники, якъ найбôльшь культурный елементъ Украиньскои націи, а за ними величезна безкрая маса селяньства. Займайте ваше славне мѣсце робôтники и ведѣть народъ Украиньскій до волѣ и просвѣты.

Хай буде выписано на вашôмъ прапорѣ: добуваемъ собѣ Украины незалежнои, вôльнои, самостôйнои, демократичнои, безъ царя, безъ пана и хлопа, а тôлько для вôльныхъ людей вôльнои працѣ.

И буде тодѣ перше Мая ваше робôтницке свято — святомъ цѣлои Украиньскои націи.

У. Н. П.

Дописи.

36 ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Хлопскій страйкъ.

Якъ той пожаръ, що загорѣвши ся зъ одной искры, несеть ся за подувомъ вѣтру зъ дому на домъ, нищить цѣлѣ оселѣ, а нѣяка сила не може його здержати, такъ ширить ся рôльничій страйкъ въ Галичинѣ межи рускими хлопами. Зъ кождымъ днемъ приходять звѣстки про новй страйкуючй села, зъ кождымъ днемъ перекидасть ся страйкъ въ новй повѣты. Теперь обнявъ страйкъ цѣлый просторъ Галичины вôдъ Львова до Пôдволочискъ, перекинувъ ся въ гусятиньскій, залѣщицкій, чортковскій, борщѣвскій и теребовельскій повѣты, а теперь зачинае ширити ся вже на Пôдгôрю, въ повѣтѣ товмацкôмъ, коломыйскôмъ, богородчаньскôмъ. Кôлька днѣвъ, а можна буде смѣло сказати, що страйкуе вся руска Галичина, всѣ рускй хлопы, весь рускій народъ...

Въ краю заносить ся на велику бурю. Правительство, послушне на кождый приказъ польскои шляхты, що зразу старало ся заховати хочь про людске око яку-таку безсторонность, теперь стало зовсѣмъ ясно по сторонѣ польскихъ дѣдичѣвъ и уживае всѣхъ своихъ силъ, щобы здавити страйки. Всѣ страйкуючй села роять ся вôдъ войска и жандармôвъ, арешты переповненй страйкуючими хлопами и ихъ интелігентными проводниками-агітаторами, що дня доходять вѣсти про звѣрскй поступки войска, про масакроване безробôтнои товпы. Ллеть ся хлопска кровь, падають хлопскй трупы... Особливо въ гусятиньскôмъ и залѣщиньскôмъ повѣтѣ паны лютують. Въ самôй Гусятыньщинѣ сидить по арештахъ коло 300 хлопôвъ.

Дѣдичѣвъ страйкують не лише хлопы-зарôбники, але й паньскй слуги покидають службу, не хотячи, абы паны заставляли ихъ робити при господарскихъ машинахъ, чимъ псуеть ся шансы страйкуючихъ. Та тутъ приходять въ помôчь панамъ старосты и наповнюють такими слугами арешты за те, що они покинули службу.

Лише ще одни суды заховують безсторонность, але й на тыхъ уже починае ся тискъ зъ горы, а судіѣвъ-Русинôвъ обвинюють польскй ґазеты въ аґітаціи за страйками.

По повѣтахъ паны зъѣздять ся на свои вѣча и ухвалюють, щобы не попустити хлопамъ нѣ крихотки, а депутація дѣдичѣвъ жадала вôдъ намѣстника, щобы правительство ще сильнѣйше душило страйки, якъ душить доси. Депутація шляхтичѣвъ ѣздила також до Вѣдня.

Панамъ ходить головно о те, щобы войскомъ и жандармами спровокувати хлоповъ, довести ихъ до кровавыхъ розруховъ, а тодѣ выеднати у правительства станъ облоги для рускои Галичины завести военнй суды, очистити край зъ агітаторôвъ, позакрывати тй ґазеты, котрй стоять за страйками, передовыхъ хлопôвъ позамыкати, а налякану товпу змусити до »згоды«.. Чи удадуть ся имъ ихъ планы, побачимо вже незабаромъ...

Але й Русины не дрѣмають. Всѣ три опозиційнй рускй партіи, радикальна, соціяльно-демократична и національно-демократична працюють для страйкôвъ. Управа національно демократичнои партіи, т. з. »Народный Комітетъ« выдавъ вôдозву, въ котрôй завзывае до страйкôвъ усѣхъ рускихъ хлопôвъ и накликае до складаня грошей для страйкуючихъ; рускй послы выслали вже двѣ обширнй телеґрамы до центрального правительства зъ жаданемъ вкоротити насильство галицкого польско-шляхотского правительства, а деякй зъ нихъ (жаль, що не всѣ!) выѣхали въ страйковй терены.

Правительство найбôльше полюе на интелігентныхъ агітаторôвъ. И такъ сидять уже замкненй: въ гусятиньскôмъ Вѣтикъ (котрый вже и въ збаражскôмъ бувъ арештованый) и Петрицкій, въ залѣщицкôмъ Осипъ Шпитко, крôмъ того по рôжныхъ повѣтахъ кôлькохъ студентôвъ...

А що роблять москвофилы? Вони також выдали вôдозву до »русского народа«, въ котрôй кличуть, щобы перервати братовбійчу войну (для нихъ польска шляхта — браты!), абы якъ найшвидше погодити ся, бо дѣдичѣ такй бѣдаки, що не мають чимъ лѣпше платити за роботу, щобы не »кривдити« тыхъ, що ломлять страйки, бо се грѣхъ, а всѣхъ людей »доброй волѣ« взывають москвофилы, щобы вони старали ся всюды гасити страйки, бо се робота соціялистôвъ...

Оттакъ паньскій льокай выслугуеть ся своимъ хлѣбодавцямъ. Але на щасте нѣхто його не слухае, а тй хлопы, що доси вѣрили москвофiламъ, чей-же хочь теперь вылѣчать ся изъ своеи слѣпоты!

9. Серпня, 1902 р. М. Л.

Зъ Chicago, Ill.

I.

Въ св. письмѣ стоить: »врачу исцѣли себя«, а по нашому выйде: якъ ты е докторъ-лѣкарь, вылѣчи передовсѣмъ себе, щобъ самъ здоровъ бувъ. Та чому я вôдъ сего зачавъ. А то такъ прійшло ми у думку, коли зъ цѣкавости взявъ до рукъ кôлька чиселъ прибôчного органу о. Обушкевича и компаніи. А якъ уже усе вôдъ дошки до дошки перечитавъ, стало ми дивно, що така безмежна глупота може друковати ся въ Америцѣ. Копиця лайокъ та самохвальба превелебного Об. „Хвали мене ротоньку, бо тя розôдру". Правда, у старости неоденъ сходить на дитячій розумъ. А пишу се не зô злобы, тажь я поважаю сивый волосъ на розумнôй а чеснôй головѣ, але оттутъ мимохôть прійшло ми оттаке у голову. Молодый господарь ставъ ґаздувати по новому. Читавъ господарскй книжки, спроваджувавъ добре насѣне, завѣвъ улѣпшеня на ґрунтѣ, осушовавъ мочарѣ багна и т. п. Старый господарь, сусѣдъ его, державъ ся старого порядку: прадѣдный деревяный плугъ мохомъ покрытый садъ, та буряны якъ лѣсъ, та багна якъ море — усьо се такъ ему было миле, що „новои моды" нѣякъ розумѣти не хотѣвъ. Изъ якою давниною зросло ся его жите. Та кобы хоть мовчавъ та тихо сидѣвъ. А то чи на майданѣ коло церкви, чи на улици, чи на зборахъ у селѣ, усюды зачѣпавъ свого „новомодного" сусѣда, лаявъ его, критикувавъ ба й называвъ его атеистомъ, безбожникомъ, радикаломъ. За що? За тое, що молодый свое господарство поступове завѣвъ.

Одного разу вже й терпцю не стало молодому. Довго вôнъ усмѣхавъ ся на всѣ крики и лайки здитинцѣлого старця, ажь разъ, коли середъ богато людей старый мало що не злодѣемъ прозвавъ его, вôдповѣвъ въ своѣй оборонѣ молодый, що старому ничь до того, якъ вôнъ жие и ґаздуе, божь вôнъ не вмѣшуе ся до кашарнои роботы старого. Оттогды то якъ здôйме ся буча, що вôнъ молокососъ, смаркачь, не шануе сивого волося и т. п.

Але й молодому стало за богато усього того, та середъ громады пытае старого: Колисьте такй старй та розумнй, то скажѣть менѣ, кого уперелъ Господь сотворивъ, чи осла и цапа, чи Адама. Старый, не знавъ куды се йде, тай каже: тажь то дитина знае, що насамперелъ сотворивъ Господь звѣрѣвъ, отже и осла и цапа, а ажь на послѣдку чоловѣка. Такъ, каже молодый, тожь оселъ и цапъ суть старшй нѣжь чоловѣкъ, проте пôсля васъ, хто старшій то и розумнѣйшій. Пôсля вашои отже думки, оселъ и цапъ е розумнѣйшй нѣжь вы, бо е старшй на свѣтѣ чимъ чоловѣкъ. Громада зареготала ся въ оденъ голосъ, а старый замовкъ, мовъ воды у ротъ набравъ. Вôдъ того часу вже нѣколи не зачѣпавъ молодого, новомодного господаря, бо ся встыду набравъ, бо вже малй дѣти по селѣ и тй выгуковали за нимъ: а хто розумнѣйшій та старшій оселъ, цапъ, чи чоловѣкъ. Бо старôсть що не дае патенту на розумъ; можь бути старымъ и дурнымъ ажь до смерти.

II.

„Сама мѣхъ дре и квичить", каже народъ про такихъ людей фарисеѣвъ, що самй зле поступають собѣ, а другихъ шкалюють за нѣ-за-що. Превелебный Обушкевичь накидуе ся на „украинцôвъ-радикалôвъ", бо тй перестерѣгають народъ передъ бандою ошибковъ, котрй на людскôй шкôрѣ свôй бизнесъ управляють. Нашй справедливй рускй священики хотять, щобы народъ бувъ розумный, просвѣченый, щобы кождый Русинъ знавъ свою історію бувальщину, та щобы усѣ Русины зъеднали ся до великого дѣла, щобысьмо мали свою Вôтчину вольну, славну, щобысьмо пôрвали кайданы, скинули ярмо ляцке и московске, а були самй своими панами у своѣй хатѣ.

До такои роботы потреба богато розумныхъ и чесныхъ людей, котрй и жите свое для справы Руси положити мають. Наша „Свобода" хоче сповняти тую задачу, она хоче приеднати усѣхъ американьскихъ Русинôвъ до святого дѣла. Нашй священики не складають доляровъ, бо то не ихъ бизнесъ, а лишь радй послужити народнôй рускôй справѣ.

Мѣжь тымъ священикъ о. Обушкевичь заложивъ въ Olyphant, Pa. корчму-салонъ та радбы замѣсть просвѣтити, розпяничити рускій народъ въ Америцѣ, бо чимъ бôльше будуть пити, тымъ бôльше доляриковъ буде въ кишени о. Об. Й годить ся вамъ такъ робити, превелебный?!

Пяну просвѣту [illegible] даете мѣжь народъ. [illegible] якъ вы можете проповѣдати? Якъ будете говорити про шкôднй наслѣдки піяньства, про піятику яко головный грѣхъ, то васъ кождый высмѣе и скаже вамъ до очей а чогожь вы народъ у своимъ шинку роспиваете?

Никола Ґерега.

Зъ Fernie, B. C., Aug. 11, 1902.

47-денный страйкъ въ майнѣ Crow's Nest Pass Coal Co. въ Fernie, B. C. скôнчивъ ся минувшого тыждня въ середу на 6. авг.; страйкъ укôнчено на такôй згодѣ: Черезъ 6 тыждн̂ѣвъ мусять майнеры и шифтмены робити 8½ годины на день, а опôсля лише 8 годинъ. За уголь перше платила компанія 60, а хто робивъ при солферъ-лямпцѣ, той мавъ 5 центôвъ вôдъ тона бôльше; теперь будуть обтягати по доляру на мѣсяць за лямпки, а за уголь такъ само платити 60 центôвъ. Також не кождому робôтникови, що належить до юніи, роботу дають назадъ, але котрому имъ ся хоче, зъ чого теперь повстають рѣзнѣ, бійки та файты, на що най послужить сей фактъ: Вчера о 4. год. по пол. машиністъ, котрый передъ страйкомъ працювавъ въ павер-гавзѣ, хотѣвъ забрати знову свое мѣсце, то супрендентъ J. Drinnen повѣвъ ему, що службы въ Crow's Nest Pass Coal Co. вже бôльше не достане нѣколи, то сей за тое выповѣвъ супрови файтъ. Машиністъ збитовавъ супра три разы. (Бѣдаки здоровлемъ мусять переплачувати, щобы зôстати вѣрными сынами компаніи). Не дало му ся еще въ знаки, коли мусѣвъ слѣпати на кортѣ за експльозъ въ майнахъ. Роботы теперь тутъ ще дуже мало, бо заледви майна Нр. 1. зачинае вугля рунувати. Нр. 2. клинують, а Нр. 3. повна воды. Убитыхъ експльозомъ доси зôстае въ майнѣ около 12—16 трупôвъ. Все бы ишло сякътакъ, лишь нашъ народъ и тутъ показуе свою вдачу. По готеляхъ розбивають собѣ головы, бо оденъ робить а другій нѣ, та выказують теперь оденъ на другого, хто бôльше хотѣвъ страйку. Коли вже той нашъ народъ пôзнае причину своеи незавидної долѣ?

Просивъ бымъ також подати менѣ вѣдомости въ справѣ рускихъ учителѣвъ въ Спол. Державахъ и Канадѣ.

Павло Онищукъ.

Зъ Whitford, Alta, Canada.

Сеи весны були у насъ воды, такъ, що трудно було мѣхъ муки привезти. Теперь воды поспадали и люде взялись до роботы коло сѣна. Пшениця, овесъ и ячмѣнь мало уросли сего року; не такъ якъ тогôдъ. Декотрй рускй дѣвчата, що служать въ Едмонтонѣ по 2—3 роки, дуже спаношились, такъ що якъ отець прійде до неи, то она втѣкае якъ вôвця вôдъ каюта. А на фармѣ робити не хотять, они волять у мѣстѣ американьскй бамбоны ссати.

Юр. Середякъ.

Зъ Avonmore, Pa.

Рôкъ тому, якъ я прибувъ до Avonmore, Pa. Тутъ нема анѣ церкви, анѣ костела. Теперь хотѣли тутъ заложити нѣмецкій костелъ, скликали мітинґъ и выбрали мене до комитету. Не вдовзѣ пріѣхавъ тамъ нѣмецкій священникъ о. Д. Я не хотѣвъ сейчасъ прійти, ажь мене закликали. Пытае мене о. Д., чому я не прійшовъ на нараду, а я вôдповѣвъ, що я до жадного комитету на нѣмецкій костелъ належати не хочу, бо я Русинъ и до мало-рускои церкви хочу належати. Пôпъ ставъ кричати, що вôнъ за таку церковь и вѣру не знае, а я ему вôдказавъ, що наша вѣра лѣпша чимъ его.

И такъ мы, побесѣдовавши, розôйшли ся.

Ажь тутъ умеръ ми сынъ. Пôшовъ я на телефонъ и розмовляю зъ о. Д. зъ Wandergrift, Pa. Вôнъ вôдзывае ся и каже, щобы я за пôвъ годины чекавъ на него въ Saltsburg, Pa. Я кажу, що добре, и зъ людьми и тѣломъ на означеный часъ приходжу на умовлене мѣсце. Але на дармо чекавъ я тутки довшій часъ, ажь розвѣдавъ ся, що жду надармо и самъ мусѣвъ поховати дитину. На другій тыждень довѣдавъ ся я що о. Д. буде правивъ въ Saltsburg. Сейчасъ поѣхавъ я треномъ та сѣзъ у костелѣ, у лавку. А вôнъ мене якъ побачивъ, выходить на проповѣдь тай каже, що минулого тыжня оденъ мудрагель (нѣбы то я) поховавъ дитину на тутейшôмъ цвинтари, хотяй не хотѣвъ до комитету належати, щобы $25.00 не дати. А вôдтакъ ще розповѣвъ, якъ вôнъ мене пôддуривъ зъ похороно мъ. По набоженьствѣ приступивъ вôнъ до мене та ставъ еще зъ мене кпити та ругати ся. Я не годенъ бувъ змовчати тамъ му сказавъ пару слôвъ. А вôнъ до мене каже, а ты чоловѣче вôдки такого розуму набравъ ся? А я му коротко у конець повѣвъ, що то мы Русины усѣ вже такй розумнй родимось.

Маете зъ того братя Русины науку, якъ то обходять ся зъ нами латиньскй попы, коли чоловѣкъ не е на стôлько дурный, щобъ на ихъ костелы сумы выдавати.

Юрій Ѣжъ.

Зъ Venlaw, Man. Canada.

У насъ наконець прийшло до выбору шкôльныхъ тростісôвъ. Помимо скаженои агітаціи одного Полячка-дурачка найшло ся мѣжь нами усього кôлькохъ хрунѣвъ, котрй гадали, що за свою зраду достануть муки и на выборы зъ мѣхами на плечахъ поприходили. Але при голосованю выйшовъ славно нашъ чоловѣкъ Иванъ Пôдлѣсецкій. Хрунѣ голосували на Полячка-дурачка, котрый нахвалювавъ ся, що у школѣ заведе польскій языкъ. По выборахъ узявъ фôстъ пôдъ себе, якъ собака, котрôй палицю покажуть. Нашй клапоухи хрунѣ собѣжь за нимъ потягнули та допоминають ся муки за те, що на него голосували. Але вôнъ ихъ прозвавъ свиньми, худобою та жебраками. Оттакъ вамъ и треба, юдине кодло, щобысьте знали, що „obiecanka cacanka a głupiemu radość".

Оттакъ зробивъ и „ojciec" Кулявый изъ нашими хрунями въ Gilbert Plains, Man., Canada, котрй прийшли до него тай просили, щобы ихъ вписавъ до свого „катастру". Они чули, що десь дзвонять та не знали де. Польскй та французкй попы жадали вôдъ кождого парафіянина десятину, т. е. одну десяту часть усѣхъ доходôвъ. А хрунѣвъ хтось пôддуривъ, що Кулявый кождому дае десять долярôвъ, хто му цироґрафомъ свою душу запише. Они ся гадали, що то такій Кулявый дѣдько, котрый такъ якъ у байцѣ, душѣ закупове. Омылились сердеги, кс. Кулявый хотѣвъ, щобы до своихъ хрунѣвскихъ, подлыхъ душъ еще ему доплатили.

И не встыдъ вамъ Русины такими жебраками бути та лизнями? Держѣмъ ся свого и не пхаймо добровôльно своихъ карковъ у ярмо!

Канадійскій Русинъ.

Зъ Pittsburg, Pa.

Якъ комаръ зъ дуба повaливъ ся, потрясла ся земля. Якъ Василь Т. дякомъ перестав бути, готовъ Pittsburg крôзь землю провалитись. Такъ бодай выходить изъ того, що пише шмата, котрои спôвредакторомъ о. Обушкевичь. Ажь слезы ллють ся, коли спôмнешь за тыхъ четверо дѣтей Вас. Т. и т. д. и т. д. А на тое я оттакъ вôдписую: 1) Заявляю, що парохіяне питсбурскй нѣчого у тôмъ невиннй, що родина В. Т. збôльшилась о 2 дѣтей въ Питсбурґу, бо якъ прійшовъ, мавъ лише двое. 2) Громадяне питсбурскй невиннй ничь у тôмъ, що В. Т. не вмѣе хорального спѣву. 3) Парафіяне зъ Питсбурґа невиннй тому, що курки дорогй, хотяй бы и на хрестины четвертого отрочати В. Т. и задлятого не можуть томужь В. Т. пôдвысшати платнѣ о $5.00. У конець раджу превелебному о. Об., щобы порадивъ ся зô своими спôвредакторами та змѣнивъ имя своеи шматы на оттаке: „Хто бреше, тому лекше" — тогды зробить лѣпшій бизнесъ чимъ навѣть на салонѣ въ Olyphant, Pa.

И. П.

НОВИНКИ.

— **Чи** се не захланнôсть на грошѣ? О. Обушкевичь давно подякувавъ за парохію въ Mayfield, Pa. и ѣздить по цѣлôй Америцѣ на заробки, а рôвночасно каже своему наслѣдникови о. Ольшевскому, щобы тойже платив ему половину зъ всѣхъ доходôвъ. Чи о. Обушкевичови мало доходôвъ зъ того що арендуе корчму, то ще хотѣвъ бы брати аренду зъ парафіи?

— **Въ** Elmira Heights, N. Y. бувъ дня 17 августа gr. cath. Priest Обушкевичь и на казаню радивъ людей, щобы пустили Айришôвъ до церкви, (щобы арендували имъ на недѣлю). На людей упавъ изъ за того великій страхъ, тожь певно слѣдуючои недѣлѣ збере ся богато люда, щобы противъ того запротестувати. О. Обушкевичь выступае противъ „Р. Н. Союза", а радивъ до якогось „Общества". Казавъ, що въ Mayfield вже геть до „Общества" належать. — Вôдтакъ ще на проповѣди выкладавъ св. Письмо и дôйшовъ до такого »правдивого и мудрого« заключеня, що пôсля св. евангелія лѣпше есть давати грошѣ на церковь (бôльшимъ и конечнѣйшимъ христіяньскимъ обовязкомъ) чимъ запомагати бѣдныхъ.

А. К.

Застрѣливъ депутї страйкера.

Дня 18 августа пôшла банда зъ Lansford до Nesquehoning, Pa. колектувати на страйкерôвъ, а о 4 ôй годинѣ пополудни мали перекуску въ однôмъ готелю. Якъ ишли скебы до роботы на нôчну шихту, то Пітеръ Шарпъ выйшовъ зъ готелю и напоминавъ ихъ, щобы не ишли до роботы. Тогды выйшовъ оденъ зъ депутôвъ напротивъ него, вытягнувъ револьверъ и вымѣривъ напротивъ Шарпа, котрый стоявъ спокôйно тримаючи руки въ кишени. Шарпъ сказавъ, що вôнъ не боить ся, нехай стрѣляе, а депуті, не дуже мыслячи, стрѣливъ Шарпови въ саме серце такъ, що куля перейшла на другій бôкъ. Шарпъ упавъ мертвый на землю, все ще держачи руки въ кишени. Тогды депути утѣкли до брехи, але шерифъ прійшовъ по нихъ и забравъ ихъ до арешту до Mauch Chunk, Pa. Въ Lansford народъ дуже тымъ занепокоивъ ся, бо Шарпъ бувъ першимъ страйкеромъ, вôнъ зробивъ для народа дуже доброго и всѣ слухали его якъ вôтця. На другій день прислали до насъ двѣ компаніѣ войска.

Андр. Добошъ.

— **Зъ** McAdoo, Pa. пишуть намъ: Коли о. Поповичь насъ лишивъ, то радили вамъ, щобы мы пôшли до Freeland до візитатора о. Годобая на пораду. Правда, мы тамъ не пôшли, але прійшовъ о. візитаторъ за пару днѣвъ до McAdoo и еще зъ двома духовниками. Говоривъ намъ, що дасть намъ священника, если ся здамо на него, однакъ люде вôдповѣли, що вже запросили собѣ на Службу Божу одного священника зъ Галичины. Тогды візитаторъ сказавъ, що священника зъ Галичины не буде народъ добре розумѣти, та що найлѣпше бы було, еслибъ взяли пряшѣвского священника. Впрочѣмъ може и галицкій священникъ до McAdoo прійти, говоривъ о. візитаторъ, але мусить пôдъ него належати, бо якбы якій радикалъ безъ его вѣдомости прійшовъ, то до 8 днѣвъ го выжене. Цѣкавый я знати хто о. візитаторови давъ таку власть?

К. П.

— **Ходить** поголоска, що о. Обушкевичь мае осѣсти на короткій часъ въ Mahanoy City, Pa. Вôнъ ѣздивъ тамъ минувшои недѣлѣ.

Спростоване.

Въ 34-ôмъ числѣ „Свободы" було выдруковано, що въ Scranton, Pa. братство св. Петра и Павла належить до Союза мѣжь тимъ якъ братство, се носить назву св. Пророка Иліи, що отсимъ простуемо.

Ред.

Подяка.

Симъ складаемо щиру подяку пов. братству Благ. Пресв. Богородицѣ въ Sayre, Pa., що зъ нагоды посвяченя надôслали на нашу нову церковь жертву въ квотѣ 5 дол. 75 ц. а зложили слѣдуючй: Гн. Петрикъ, Дм. Роговскій и Ив. Кроль по $1.00, а по 25 ц. слѣдуючй: Ив. Опаръ, Ант. Романишь, Фр. Вѣциньскій, Ив. Рабѣньскій, Лук. Матусъ, Ст. Терпко, Дм. Нѣзьоликъ, Ф. Кроль, Гавр. Котикъ, Пик. Чемерисъ, П. Сушко.

Jersey City, N. J. 23. авг. 1902

За раду церковну:
о. Н. Пôдгорецкій, душп.
К. Сандовичъ, предс.
К. Карчъ, секр.
Т. Цвѣлихъ, кас.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
by the Svoboda Publ. Co.,
111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надруковани въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы єѣ достали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

Въ Ню Йорку мае завязатись спôлка для выдаваня тыждневои революцiйнои часописи »Маякъ«. Часопись тая мае бути друкована по росiйски а кожде еи число мае обнимати 16 сторôнъ. Прихвостнѣ россiйского уряду въ Америцѣ дуже настрашились сего и вже теперь кричать на ґвалтъ та хочуть представити заходы выдаваня такои ґазеты яко выключно жидôвску интриґу.

Навѣть »Правосл. Вѣстникъ« кинувъ ся на »Свободу«. въ своимъ 14-ôмъ числѣ за допись Красногорова, въ котрôй тойже каже, що вôдрѣкаесь царославiя и дѣлъ его. Та дарма, »Свобода« не винна сему, що всѣ розумнѣйшѝ люде вôдрѣкають ся царославiя. Лайки не спинять сего, а спинити се може тôлько змѣна царославiя зъ полiцiйного департаменту на вѣру живу, вѣру Христову, если взагалѣ така змѣна можлива.

Урядъ »Соединенiя« оголосивъ въ своимъ орґанѣ, щобы всѣ головнѝ урядники мертвонародженого »Дружества« до 30 днѣвъ або зъ »Дружества« выступили або зъ »Соединенiя«. И праву мае! »Дружество« зôстало заложене противъ »Соединенiя« и на его згубу, отже зовсѣмъ природно, що люде, котрѝ роблять на згубу якоись орґанiзацiи — не повиннѝ находитись межи еи членами. Тожь на верхъ зъ барвою, панове вôдъ »Дружества«! Цѣкаво теперь знати якъ ся справа скôнчить ся. Самѝ орґанiзаторы »Дружества« признають приватно, що оно мертвороджене, але публично се сказати мабуть не будуть мати смѣлости. Єсли выступлять зъ »Дружества« то посрамленiе ихъ буде велике, еслижь не выступлять зъ »Дружества« и оудуть зъ »Соединенiя« выключенѝ — посрамленiе ихъ буде ще бôльше.

„Вельмi облюбенi“ п. Сабовъ зъ Питсбурґа, Па. вишкваривъ допись до мадярскихъ краевыхъ ґазетъ, въ котрыхъ описавъ конвенцiю „Соединенiя“ и заложене „Дружества“. Делеґатôвъ на конвенцiи „Соединенiя“ представивъ вôнъ въ своѣй дописи якъ простакôвъ, людей, що за склянку пива готовѝ продати рôдну маму, мало що не за простыхъ волоцюґôвъ-бомôвъ. Бери на розумъ рускiй народе! Той, котрого кормишь своею працею, пôзнѣйше ще высмѣвае тебе передъ чужими людьми, описуе по чужихъ ґазетахъ. Не треба забувати, що о. Сабовъ рахуе себе до твердорусскои партiи въ Америцѣ.

О. Годобай — вже навѣть переставъ крытись зъ своимъ мадяроньствомъ. Такъ бодай выходить зъ сего, що пишуть мадярскѝ ґазеты — про его побутъ въ Клiвлендѣ, О. Пôдчасъ вiзитацiи тамошнои мадярскои гр. к. церкви удѣливъ о, Годобай благословенiе всѣмъ присутнымъ Мадярамъ (навѣть жидамъ), а въ проповѣди казавъ молитись до „мадярского Бога“. Въ рускôй церкви въ Клiвлендѣ, О. не бувъ (може бути, що парафiяне не допустили его), а бувъ лишь на „фарѣ“. Певна рѣчь, що черезъ таке поступоване якъ до сеи поры о. Годобай не выкорѣнюе „панславизму“ въ Америцѣ, але есть найлѣпшимъ аґитаторомъ хочь и несвѣдомымъ.

СТРАЙКЪ.

Цѣна твердого угля такъ пôшла вже въ гору, якъ нѣколи передъ тымъ. Въ Чiкаґо и Мiлвоке платять нынѣ по 10, а въ Ню-Йорку и другихъ надморскихъ мѣстахъ по 12 долярôвъ за тону. Прямо розпука для купуючихъ. Мѣжь тымъ засобы сихъ чорныхъ дiямантôвъ малѣють зъ кождымъ днемъ, наслѣдкомъ чого замкнено доси поверхъ 400 фабрикъ (пр. фабрики шовку и ин.), а около 50 тысячь робôтникôвъ втратило роботу. Торговельники доказують, що наколи страйкъ продовжить ся еще два тыжнѣ, такъ твердого угля не буде й на лѣкъ въ Сп. Державахъ. Тодѣ допервa настане „страшный судъ“.

Можна надѣяти ся одначе, що до сего не прiйде. бо властителѣ майнôвъ не выдержать уже такъ довго. Страхъ передъ матерiяльною руиною, рѣшаючѝ круги и робôтнича солiдарнôсть спонукають ихъ до уступства. Найбôльшiй переполохъ выкликують мѣжь ними голосы загалу, щобы центральне правительство вôдкупило всѣ копальнѣ твердого угля и зачало робити на свôй коштъ. Уголь належить днесь до найважнѣйшихъ продуктôвъ, а праця коло него до найнебезпечнѣйшихъ въ свѣтѣ. Мимо того кôлькохъ, чи кôльканацятьохъ властителѣвъ самовôльно установляе цѣну на него, платню для робôтникôвъ и пр. На таке не повинно позволяти нѣяке правительство.

Сей и минувшiй тыждень выглядавъ такъ, наче бъ властителѣ хапали ся послѣдныхъ средствъ, щобы зломати страйкъ. Пôдплачували шерифôвъ и урядникôвъ, казали стрѣляти до спокôйныхъ страйкерôвъ (якъ, примѣромъ, коло Лансфордъ, Па., о чôмъ описано въ новинкахъ), вербували скебôвъ, спроваджували войско, ширили страшнѝ брехнѣ по часописяхъ и теророзували страйкерôвъ, якъ и де лишь могли. Мимо сего ситуацiя не змѣнилась. Страйкеры пôзнали, о що ходить ихъ ворогамъ и не дали звести ся зъ прямои дороги. Вправдѣ, найшло бы ся може й мѣжь самыми страйкерами кôльканайцять зрадникôвъ, котрѝ готовѝ зрадити рôдного батька за 30 сребреникôвъ, та ту слѣдуе нова перепона. Зелѣзнича служба (брексмены) говорять выразно, що уголь добуваный „скебами“ не гадають возити. Президентъ зелѣзничихъ орґанiзацiй, п. Фiцпетрiкъ, объѣздивъ сими днями всѣ льокальнѝ юнiѣ въ охрестности, обнятôй страйкомъ и дававъ своимъ пôдвластнымъ поученя, якъ мають поводити ся въ случаю, наколибъ перевожено зелѣзницями неюнiйне угле. Рôвножь и еґзекутивный урядникъ братствъ телеґрафiстôвъ зелѣзничихъ, п. Дж. Галлдженъ, конферувавъ довгiй часъ зъ урядниками майнерскои юнiи. По скôнченôй конференцiи заявивъ президентъ Мiчелъ, що страйкеры можуть й звôдси надѣяти ся моральнои та й матерiяльнои пôдмоги.

Зъ другихъ робôтничихъ орґанiзацiй, якѝ сильно побивають ся за страйкерами, заслугуе на увагу „Центральна юнiя робôтникôвъ въ Ню-Йорку и „Амерiканъ Федерейшнъ офъ Лейборъ“ що мають разомъ поверхъ мiлiонъ и 750 тысячь членôвъ. Кромѣ грошевои пôдмоги, аґiтують они скôлько мога, щобы побѣду перехилити на сторону робôтникôвъ. Проектъ о выкупнѣ майнôвъ черезъ правительство выйшовъ вôдъ перших, а друга зъ нихъ загадуе въ день робôтничого свята, котрый припадае 1-го вересня, устроити по цѣлыхъ Сп. Державахъ демонстрацiйнѝ вѣча и зборы, щобы склонити правительство до закôнченя страйку.

Минувшого понедѣлка повторили ся робôтничѝ заворушеня въ Ланефордъ, коло Томаквы, Гейзлтонъ и въ кôлькохъ инишхъ мѣсцяхъ. Всюды страйкеры боронили ся передъ „скебами“ або проганяли ихъ зъ роботы. Въ Гейзлтонъ, Па. небезпечно ранено ножами одного урядника, запроданця компанiстôвъ а чи мало скебôвъ буде довго лизати ся вôдъ побоѣвъ и штурханцѣвъ. Деякихъ розхопили страйкеры, мовъ лихiй грѣшнѝ душѣ.

Президентъ Мiчель выговоривъ ся дня 25. с. м. що вôнъ вдоволеный зъ дотеперѣшного ходу страйку. Лишь такъ дальше, а побѣда наша.

Пôзнай Русине,

КУДЫ ТОБѢ ДОРОГА.

Найбôльше людей у краю належить теперь до такъ званои украиньско-рускои партiи. Майже всѣ молодѝ священики, бôльша половина старыхъ, мало не всѣ адвокаты, професоры, лѣкарѣ и студенты, словомъ близько уся интелиґенцiя и увесь просвѣченый простый народъ звуть себе Русинами-Украинцями.

Цѣкаво знати, чого хочуть тѝ люде та чому кождый просвѣтившiй ся чоловѣкъ сейчасъ до ихъ партiи пристае. Послухайте то побачимо, чи ихъ робота добра та якiй хосенъ изъ неи для робучого народу.

Але уперѣдъ всього треба намъ знати, чому они называють себе не лише Русинами але додають ще Украинцями.

Пôдъ нашимъ цѣсаромъ у Галичинѣ та на Мадярщинѣ жие Русинôвъ дуже лишь маленька частина; ледви девята пайка. У Австрiѣ е Русинôвъ всього на всього пôвчетверта мiлiона. Усѣхъ Русинôвъ на свѣтѣ є поверхъ 30 мiлiонôвъ. Дежь то они проживають?

Майже 27 мiлiонôвъ людей, котрѝ такъ само по руски говорять, якъ мы, въ такихъ самыхъ, якъ мы, хатахъ мешкають, такъ само спѣвають, такѝ самѝ молитвы говорять, такъ само убирають ся и жиють, — находить ся пôдъ московскимъ царемъ, у краю, котрый зъ давенъ давна называе ся Украина.

Тыхъ 27 мiлiонôвъ людей звуть себе Русинами Украинцями.

Колижь тато тай мама звуть ся Анна Пристай, Иванъ Пристай, то и дѣти ихъ будуть зватись Пристаѣ.

Галичина, нашъ старый край то дитина Украины. Такъ якъ мы прiйшли до Америки, такъ колись зъ Украины выйшли Русины Украинцѣ до Галичины.

Чехъ, Полякъ, Русинъ, Нѣмець, и т. д. хоть бы пôшовъ на край свѣта, всегда буде Чехомъ, Полякомъ, Русиномъ, Нѣмцемъ и т. д. Такъ то и Русины Украинцѣ, хоть и зайшли въ Галичину, але они належать до великого руско-украиньского народу, бо тамъ ихъ колыска, тамъ породились нашѝ дѣды, прадѣды. Головне мѣсто на Украинѣ Кiевъ, головна рѣка Днѣпро. У Кiевѣ проживали колись нашѝ руско-украиньскѝ князѣ: св. Володимиръ, Ярославъ Мудрый, княгиня св. Ольга и и. У Кiевѣ находить ся по нынѣшный день Кiево-печерска Лавра, де спочивають мощѣ святыхъ, Теодозiя и Антонiя печерскихъ. На кiевскихъ горахъ св. Апостолъ Андрей закопавъ першiй знакъ христiяньскiй, св. хрестъ.

У Днѣпрѣ рѣцѣ охрестились нашѝ прапрадѣды. На днѣпровыхъ островахъ нашѝ предки засновали козацке вôйско, котре называли „Сѣчь“ тому, бо сѣкли на капусту тѝ нашѝ украиньскѝ козаки усѣхъ ворогôвъ и зрадникôвъ руского народу.*) Збѣгали ся до тои „Сѣчи“ люде зъ усѣхъ сторôнъ; було тамъ богато и завзятыхъ Лемкôвъ и горячихъ угорскихъ Русинôвъ и Гуцулôвъ та Бойкôвъ изъ высокихъ гôръ. Подôле цѣле ажь по Покуте належало тогды одноцѣльно до Украины. Ой страшне се було вôйско для Туркôвъ и Татаръ, дрожали передъ козаками Ляхи, пôдлизовались имъ московскѝ царѣ.

А чому? Бо була єднôсть, бо чи Лемко чи Подолякъ, и Гуцулъ зъ Бескида и угорскiй Русинъ, и всѣ знали, що они дѣти однои матери, Руси Украины!

Плече объ плече, лавою йшли на ворога за святу вѣру, за кривдженый народъ, за вôтчину.

И. Струтиньскiй.
(Дальше буде).

*) Ще й вôдъ того пôшла назва „Сѣчь“, що на Днѣпровыхъ островахъ порубили Козаки для обороны укрѣпленя. — засѣки.

Пасожиты и непотрѣбы.

Пасожитами наука зове усе те, що живить ся коштомъ другого. Усѣ три свѣты, т. е. ростинный, звѣринный и людскiй мае своихъ особенныхъ пасожитôвъ. Возьмѣмъ першiй лучшiй примѣръ: росте дубъ, на дубѣ губка або мохъ. Обѣ сѝ послѣднѝ ростины суть пасожитами, бо они живуть соками деревины. Дубъ безъ нихъ може обôйти ся; еще бувъ бы и здоровшiй; губка безъ дерева не обôйде ся, бо она може рости тôлько на деревинѣ.

Мѣжь звѣриною маемо комахи, блощицѣ, блохи и таке инше плюгавство; они не запрацьовують на свое жите власными силами, а жиють кровiю другои звѣрины а часто и людины.

Рôдъ людскiй мае такожь своихъ пасожитôвъ, котрѝ вправдѣ не жиють на тѣлѣ чоловѣка, але живуть его заробкомъ, потомъ и кровiю и то звычайно о много лучше, якъ той, що ихъ живить свѣдомо чи несвѣдомо.

Найбôльшѝ пасожиты и неробы свѣта є усѣ коронованѝ головы. Для людскости зъ нихъ нема пожитку, хиба тôлько, що зъѣдають они и ихъ дворы мiлiоны тяжко запрацьованого гроша. Народы безъ королѣвъ, цѣсарѣвъ и царôвъ могуть обôйти ся, ось якъ обходить ся Америка; зате королѣ безъ народу нѣ. Такъ зовсѣмъ якъ рѣчь мае ся зъ дубомъ и губкою.

Але я не хочу говорити о тыхъ великихъ неробахъ. Я хочу звернути увагу читателѣвъ на тыхъ пасожитôвъ, що мы ихъ що дня стрѣчаемо таки въ округъ себе. Се суть люде, котрѝ не працюють на свое жите, а живуть зъ доробку другихъ. Се суть непотрѣбы всякого рода. Люде, котрѝ пожичають грошѣ, а котрѝ або вôдъ разу въ душѣ думають ихъ не вôддати, або не застановляють ся, чи зможуть пожичене вôддати, се сутъ людскѝ пасожиты. Солоденькѝ знакомѝ и незнакомѝ прiятелѣ, котрыхъ засадою е: ты маешь бôльше, тожь подѣлись зô мною. Мѣжь нашимъ народомъ швиндаесь чимало царославныхъ и иншихъ неробôвъ, котрѝ за московскѝ рублѣ обдурують людей; они не идуть до майнôвъ, а жиють зъ людского доробку. Чимало такихъ блощиць, комарôвъ и пявокъ та усякои сволочи волочить ся мѣжь нашимъ народомъ пôдъ именемъ священника въ Канадѣ, въ Бразилiѣ и тутъ въ Сп. Державахъ и обдирають народъ зъ его кроваво запрацьованого цента. Збирають колекты, забирають ґрунта и церкви въ имени св. вѣры и Бога. але се тôлько покрывка. Имъ иде о ихъ власну шкуру; имъ ходить не о правду, а о те, щобъ якъ та пявка выссати людску працю и выгôдно зажити.

Чи мало такихъ пасожитôвъ, якъ Обушкевичъ, Лаврышинъ и всякѝ мадярско-бискупскѝ пакташкарѣ нажили людского добра. А що они дали народови въ замѣну? Процесы, ненависть и образу божу. За ихъ наукою братъ брата ненавидить, сынъ батька, батько своихъ дѣтей. Они точать тѣло нашого народа мовь тая хороба и сѣють ненависть и незгоду. Прочь зъ ними! Прочь зъ тыми пасожитами, прочь зъ пявками, швиндлярами, блощицями и усякою дранею! Нехай праця ваша остане мѣжь вами, а не тучить захланныхъ неробôвъ. Замкнѣть дверѣ передъ носомъ ось такихъ людей а станьте по сторонѣ тыхъ, що несуть мѣжь васъ правду, любовь и еднôсть, що стають по сторонѣ робучого люду зъ честною радою и добрымъ словомъ. — Будьте щедрыми и поможѣть приятелеви въ потребѣ, котрый своимъ житемъ и поведенемъ заслуживъ собѣ на те. Спомагайте тыхъ, що терпять за народъ и его святу справу; — не пожалуйте цента нѣ на страйкерôвъ въ Пенсилвенiи, котрѝ терпять за справу робôтничу, не пожалуйте гроша на рускихъ студентôвъ, на дôмъ емiґрацiйный, бо то нашъ святый обовязокъ помочи честному предприниятiю и честнымъ людямъ въ тяжкôй годинѣ. Але не дайте ся обдурити лестными словами, нѣ шклянкою пива и не марнуйте гроша на пôдпору тыхъ, що чи то въ имени приятеля, чи духовнои одежи, чи бѣдноты чигають на вашъ дорôбокъ. Жите наше е за коротке, щобъ чоловѣкъ позволивъ собѣ бути добродѣемъ цѣлого свѣта. Займись радше самымъ собою и найближшими твоими. Жий въ приязни зъ честными и приятными людьми, держи кумпанiю зъ просвѣщеными, щобъ вôдъ нихъ дечого доброго научити ся. Уникай людей пôдхлѣбныхъ, мягонькихъ и лестныхъ. Уникай людей, що плачуть и нарѣкають передъ тобою на свою долю; — кождый зъ насъ мае досыть своихъ клопотôвъ до двиганя а не то еще чужими собѣ жите затроювати.

Boston Aug. 15. 1902. Николеньо.

Нечувана безличнôсть.

Въ повѣтовôмъ судѣ въ Scranton, Pa. находить ся »дiдъ«, цѣкавый документъ, котрый показуе нечувану безличнôсть твердо-русского священника, о. Обушкевича, котрый помимо сего, що хоче уходити за дуже релiґiйного и морального, важивъ ся **публично брехати** длятого тôлько, щобы принести шкоду и новѝ клопоты та выдатки Русинамъ олифантскимъ, що пôзнались на мальованôмъ лицѣ и выповѣли ему мѣсце 5 рокôвъ тому назадъ.

Въ папери тôмъ написанôмъ по анґлiйски стоить такъ:

This Indenture made the 2nd day of August, in the year 1902, between REV. TEOFAN OBUSZKEWICZ, of the Borough of Mayfield, Pa., party of the first part, and Simon Hamernik, Simon Rusyn, George Siniawa, Harry Hawrylczak, Trifon Hawrylak and Stephen Kalafut, trustees of the Greek Catholic Church and Congregation of Olyphant, Pa. in trust for the said Greek Catholic Church and Congregation of Olyphant, Pa. parties of the second part:

Witnesseth, that the said party of the first part (о. Обушкевичъ) for and in consideration of the sum of Nine Hundred [$900.00] Dollars lawful money of the United States of America, well and truly paid by the said parties of the second part Simon Hamernik, Simon Rusyn, George Siniawa, Harry Hawrylczak, Trifon Hawrylak and Stephen Kalafut to the said party of the first part, at and before the ensealing and delivery of these presents, the receipt whereof is hereby acknowleged, has granted, bargained, SOLD, aliened, enfeoffed, released, conveyed, and confirmed, and by these presents does grant bargain, sell, alien, enfeoff, release, convey and confirm unto the said parties of the second part, in trust as aforesaid for the said Gr. Cath. Church and Congr. of Olyphant, Pa. its successors and assigns, the surface or right of soil of and in all that certain lot, piece or parcel of land situate, lying and being in the Borough of Blakely, county of Lack'a and State of Penna, distinguished as No—— Plot for cemetery...

(Тутъ слѣдуе опис. цминтаря).

Together with all and singular, the buildings, improvements, woods, ways, rights, liberties, priviliges... and profits thereof and of every part and parcel ther of.

In witness whereof, the said party of the first part (о. Обушкевичъ) to these presents has hereunto set his hand and seal. Dated the day and year first above written.

Rev. Theofan Obuszkiewicz.
(Seal)

Signed, sealed and delivered in the presence of
J. A. Dolphin,
Joseph Oseniak.

State of Pennsylvania, County of Lackawanna } S. S.:

On the 5th day of August, A. D. 1902, before me the Subscriber, a Justice of the Peace in and for said county, personally appeared the above named Rev. Teofan Obuszkewicz, and in due form of law acknowledged the above indenture of deed to be his act and deed, and desired the same might be recorded as such.

Witness my hand and official Seal the day and year aforesaid.

J. A. DOLPHIN,
Justice of the Peace.
(Печать).

Безличною брехнею есть, що тыхъ 6 людей заплатили о. Обушкевичови 900 долярôвъ за цминтарь, а однакъ о. Обушкевичъ не встыдае ся публично сего говорити та ще класти на се свôй пôдписъ и признавати передъ скваеромъ. Безличною брехнею е и те, буцѣмъ то тыхъ 6 людей суть тростiсами рускои церкви и парафiи въ Олифантѣ и о. Обушкевичъ про се добре знае, бо бувъ на росправѣ въ Scranton, Pa. и чувъ, кого судъ узнае за тростiсъ. О. Обушкевичъ знае, що другѝ люде суть выбранѝ тростiсами на рôкъ 1902 та що выбрала ихъ цѣла громада на рôчнôмъ мiтинґу, а тыхъ шѣстьохъ хиба о. Обушкевичъ выбравъ тростiсами въ своѣй корчмѣ.

Треба додати ще и се, що коли тростiсы рускои церкви въ Олифантѣ жадали недавно, щобы о. Об. переписавъ цминтарь на парафiю,*) — то о. Обуш. сказавъ, що сего не зробить, а въ кôлька днѣвъ пôзнѣйше записавъ цминтарь не на парафiю, але на тыхъ кôлькохъ людей, що вже давно до парафiи неналежать, але послѣдными часами взяли въ аренду корчму о. Обушкевича.

Вправдѣ о. Об. въ своимъ орґанѣ старае оправдатись тымъ, що кидае болотомъ и выдумуе послѣднѝ брехнѣ на другихъ галицкихъ священникôвъ, але таке оправдане не значить нѣчого, анѣ зможе зробити чорного бѣлымъ.

*) Цминтарь сей записавъ о. Обушкевичъ въ 1896 роцѣ безъ вѣдомости парафiянъ на себе самого.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный председатель — о. Н. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Место-председатель ..... М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря ..... С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера ..... И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ ..... Priceburg, Pa.
Мих. Пачута ..... Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ ..... Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь ..... McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ ..... Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ ..... Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31. Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Теодозій Лабовскій, орґанізаторъ »Р. Н. Союза«, мае право орґанізувати новй братства, записувати новыхъ членôвъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до »Союза«, поясняти статуты, словомъ старати ся о приєднане якъ найбôльше членôвъ для »Союза«.

Зміны въ вôддѣлахъ „Р. Н. Союза“ мѣсяцю Юлію. 1902

Вôддѣлъ 45. Mayfield, Pa.

Суспендованй:
Келечава Кирило
Ставискій Кирило
Дзвôнчикъ Акифтій
Трембачь Архипъ
Петрилякъ Михайло
Теленъ Василь

Выписаный:
Прочко Алексій

Вôддѣлъ 22. Mayfield, Pa.

Суспендованй:
Сембратъ Василь
Свистъ Иванъ
Чупикъ Петро
Шлянта Михайло
Шлянта Михайло
Стехъ Иванъ
Спульникъ Алексій
Трояновичъ Иванъ
Урдяникъ Василь
Уранъ Лука
Обухъ Микола
Томашевскій Вѣнцентъ
Найдухъ Стефанъ
Шведа Михайло
Нестеръ Розалія
Фешь Иванъ
Телепъ Стефанъ
Янковичъ Андрей
Серафинъ Андрей
Сенько Романъ
Гадзѣвскій Павло
Свѣдеръ Михайло
Дудра Антифій
Фенула Михайло
Фурганъ Михайло

Выписанй:
Завѣлякъ Теодоръ
Максимякъ Емилій
Куленичъ Петро
Матѣйчакъ Параска
о. Обушкевичъ Өеофанъ

Вôддѣлъ 6. Madison, Ill.

Приступило нове братство „Положенія Ризы Пр. Богородицѣ“:
КушвараГриць
Чаклошъ Иванъ
Фецюрко Микола
Кельо Федоръ
Сардыґа Михайло
Крохта Стефанъ
Фринцко Иванъ
Фринцко Митро
Ваненьскій Семанъ
Сардыґа Михайло
Сардыґа Афтанъ
Хованець Митро
Саламонъ Кость
Гладь Иванъ
Китикъ Федоръ
Саґанъ Юрко

Д. Пирчъ, секретарь „Р. Н. Союза.“

ПРОТОКОЛЪ

зъ засѣданя головного уряду „Руско-Народного Союза“ въ Scranton, Pa.

(Дальше)

Ухвалено, щобы председатель и секретарь, выбраній на часъ головнои конвенціи въ Джерзи Сити зробили affidavit (зôзнане пôдъ присягою) и зарекордовали тростисôвъ Р. Н. Союза, котрыми пôсля ухвалы головн. конвенціи суть: председатель, секретарь и касіеръ Р. Н. С.

Ухвалено, щобы зробити докладный спись всѣхъ сирôтъ, котрыхъ грошѣ находять ся въ депозитахъ Союза и выставити родичамъ або опѣкунамъ посвѣдченя, щобы знали, кôлько ихъ дѣти або сироты мають грошей въ депозитахъ Р. Н. С. Посвѣдченя такй выставляе головный урядъ Р. Н. С.

Ухвалено дальше, щобы оголосити въ »Свободѣ« имена всѣхъ сирôтъ и зазначити кôлько котре мае грошей въ депозитахъ Р. Н. С.

Ухвалено и выбрано за комісію редакційну до календаря на рôкъ 1903 оо. А. Бончевского и С. Макара, а до статутôвъ о. Н. Стефановича и п. К. Котанчика. Ухвалено, щобы статуты перетолковати на анґлійску мову.

Ухвалено, щобы принимати въ мѣсяцю октобру членôвъ до Р. Н. С. безъ вступного, пôдъ такимъ условіемъ, якъ и давнѣйше.

Ухвалено також, щобы оголосити въ »Свободѣ« имена и адресы всѣхъ урядникôвъ Р. Н. Союза.

П. Алексій Шлянта, бувшій касіеръ Союза, передаючи касу новому касіерови не чуе ся зобовязанымъ сплатити суму $1577.61, яка належить ся товариству Р. Н. Союзъ въ Америцѣ, одноголосно принята делеґатами последнои головнои конвенціи въ Джерзи Сити а именно $1332.81 и $244.80 яко доходъ зъ мѣсяци юнія, що робить суму $1577.61.

Дальше п. Ал. Шлянта представляе урядникамъ банковй книжочки, зъ сумою депонованыхъ грошей $12606.75. Урядники лишь пôдъ тымъ условіемъ пріймуть повысшу суму, наколи окаже ся, що дѣйсно така сума грошей, якъ въ книжочкахъ е депоновина, находить ся въ банку. Постановлено удати ся до банку и переконати ся.

Урядники Союза признають посвѣдченя въ справѣ выплаты $600 по бл. п. А. Клея въ Powhatan, W. Va., якй предложивъ п. Ал. Шлянта, за добрй и вѣрнй и звôльняють его вôдъ $600.00, якй п. Шлянта бувъ обовязаный до касы Союза вплатити пôсля ухвалы на последнôй головн. конвенціи.

$50.00, якй мавъ п. Ал. Шланта выплатити о. Ив. Арданови на »Свободу« за мѣсяць юній 1900, урядники не узнають зъ причины браку доказôвъ.

А. Шлянта опôсля представляе урядникамъ affidavit, що за часъ 3790 годинъ т. е. вôдъ 23. юнія 1900 до 1. юлія 1902, належить ся ему за часъ и роботу вôдъ Союза $1137.00. Урядники вôдкидають совершенно претенсію, бо п. Шлянта на гол. конвенціи въ Питсбурґу выбраный тогды касіеромъ, зрѣкъ ся передъ делеґатами всякои платнѣ за роботу и часъ, якъ свѣдчить списаный протоколъ.

О. Микола Стефановичъ робить пропозицію, щобы п. Ал. Шлянта пôшовъ до First National Bank, Third National Bank of Scranton и First National Bank of Carbondale, Pa. и полагодивъ и поробивъ формальности приписаній банками, значить, щобъ передавъ касу новому касіерови въ порядку. А. Шлянта на се не зголдивъ ся.

(Конець буде.

Квитъ

на триста долярôвъ ($300.00), котрй я низше пôдписаный вôдобравъ зъ касы „Союза“ черезъ урядъ братства св. Василія Вел. въ Прайсборґъ, Па. яко посмертне по моимъ братѣ, бл. в. Микитѣ Торганъ.

Прайсборгъ, Па 17. авг. 1902.

Стефанъ Торганъ.

СВѢДКИ: Юрко Фалатъ, секр., Андр: Гальчакъ, преде.

(Печать братсва).

Квитъ.

Я низше пôдписана, посвѣдчаю отсимъ, що вôдобралам зъ касы „Р. Н. Союза“ шѣстьсотъ долярôвъ яко посмертну запомогу по моимъ мужови Андрѣеви Баранникъ, за що складаю всѣмъ членамъ „Союза“ сердечну подяку.

Plymouth, Pa. Aug. 19. 1902.

Олена Баранникъ.

СВѢДКИ: о. М. Волкай. Ст. Гринакъ.

Квитъ

на шѣстьсотъ долярôвъ, котрй п. Йванъ Урбанъ отримавъ яко посмертну запомогу по бл. п. Кристинѣ Урбанъ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J. Aug. 18. 1902.

Иванъ Урбанъ.

СВѢДКИ: Василь Криницкій, Василь Коваль, Діонизій Голодъ.

Вôдъ Мѣсцевого Уряду Руского Народного Союза Вôддѣлъ (число) 4. Стефанъ Калакура, секретарь. Ксаверъ Марковичъ, за председателя.

Квитъ

на триста долярôвъ (300.00), котрй я низше пôдписаный, вôдобравъ зъ касы „Союза“ черезъ урядъ братства св. Василія Великого въ Priceburg, Pa. яко посмертне по моѣй женѣ Анастазіи Ковальчикъ.

Прайсборгъ. Па. 17. авг. 1902.

Теодоръ Ковальчикъ.

СВѢДКИ: Андр. Гальчакъ, преде, Юрко Фалатъ, секр.

(Печать братсва).

— **Братство** св. Арх. Михаила въ Elenora, Pa. выбрало на рôчнôмъ мітинґу дня 10-ого Авгуета слѣдуючихъ урядникôвъ: Ник. Добровскій, председатель, Юрко Шполтакъ заступникъ. Сем. Прочко секретарь, О. Ксеничъ заступникъ, Ив. Канторъ касіеръ, Ант. Ковальчикъ заступникъ, Мих. Горнякъ хоруножій, Анд. Ханасъ капитанъ. Братство заложене 16 августа 1899 року. Хто хоче вступити до братства мусить належати до „Союза“ и наоборотъ. Братство принимае всѣхъ Русинôвъ такъ галицкихъ якъ и угорскихъ а также дѣти вôдъ першого року житя. Ситингъ вôдъ е 4 Мітинґи вôдбувають ся въ другу Недѣлю по першôмъ кождого мѣсяца въ домѣ бр. Николая Добровского.

— **Въ Недѣлю** по 15-ôмъ Сентебря 1902 вôдбуде ся въ церковной гали въ St. Clair. Pa. рôчный мітинґъ братства В. Пр. Богородицѣ о -ôй годинѣ пополудни Всѣ браты мають явити ся пôдъ карою. Буде ся выбирати новый урядъ.

К. Врона, секретарь.

— **Важне.** Братство св. I Хрестителя въ McKeesport, Pa. буде тримати надзвычайный мітинґъ дня 31 ого Августа въ гали п. О. Уриная на четвертôй улици ч. 608. Мітинґъ зачне ся о 3-ôй годинѣ пополудни: буде радити ся о дуже важныхъ справахъ. На мітинґъ кождый членъ мусить появити ся.

П. Фринцко председатель, М. Ґрацонь секретарь.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарѣ „Союза“, нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и принялють до редакціи „Свободы“

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць тôлько 70 центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете 600 долярôвъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко бôльше якъ въ котрôй небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

НОВИНКИ.

— **Памятайте на** „Руско-Народный Домъ Емiґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о томъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 14 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

— **Довѣдуемось** зъ певного жерела, що неправдою есть, будьтобы 2 мейфільдскй брацтва приступили до „Общества“. До Общества приступило зъ Mayfield тôлько кôлькохъ поодинокихъ членôвъ.

— **Зъ** Lansford, Pa. У насъ есть спокôй въ обохъ братствахъ анѣ нема тутъ потребы на нову орґанізацію. Я бы радивъ дописователеви Ню-Йорскои „брехнѣ“, щобы не розбивавъ орґанізацій, бо се брыдко и такій не повиненъ анѣ Руснакомъ зватись, що хоче рускй орґанізаціи розбивати. Я есмь членомъ обохъ нашихъ рускихъ братствъ въ Lansford, Pa. и нема анѣ одного рядка въ статутахъ змѣненого або поправленого, щобы я о нѣмъ незнавъ. А о „Обществѣ“ не чувъ я анѣ одного слова, щобы до него хто хотѣвъ вступити, ажь доперва вычитавъ я о нѣмъ въ Ню-Йорской „брехнѣ“.

Андрѣй Добошъ

— **Нове** братство Союза заложилось въ Sterling, Pa. носить имя св. I. Хрестителя. До уряду выбраній слѣдуючй: Мих. Овадъ, предс., Мих. Тешпарь заступникъ, Ив. Фаринякъ, секретарь, Фр. Козловскій касіеръ, Андр. Бандрôвчакъ надзиратель касы, Ос. Бандрôвчакъ дворникъ. Мітинґы вôдбувають ся що Недѣлѣ по 15-ôмъ.

— **Дня 11 Авг.** вôдбувъ ся въ McKeesport, Pa. баль руского бр. св. I. Хрестителя. На баль тôй запрошено також о. Стефановича зъ Питсбурґъ. О. Стефановичь прибувъ на баль а також выголосивъ красну бесѣду, котра правда не подобалась Словакамъ и Полякамъ, але дуже подобалась Русинамъ, за що складаемо ему щиру подяку.

М. Ґрацонь.

ВСЯЧИНА.

Пôдробливане красы.

Штука пôдробливаня красы, особливо у женщинъ, стара такъ якъ людска культура. Уже давнй Египтянки звѣснй були зъ мальованя ногтѣвъ, пôдмальовуваня очей, фарбованя волося и т. д. Старинній Римляне знали безлѣчь косметикôвъ, шмѣнокъ, олѣйкôвъ, перфумъ та пахучихъ водъ до переполѣкуваня устъ. До найвысшои степени дôйшла однакъ штука пôдробливаня жѣночихъ принадъ въ часахъ панованя куртизанъ на дворѣ французскихъ королѣвъ XVII. и XVIII. вѣку. Мальовано лице, чоло, шию рамена, пальцѣ; побôльшувано зѣницѣ, розширювано уста; уживано купѣлѣ въ ослячôмъ молоцѣ — доходжено до крайныхъ дурницъ. Въ XIX. вѣцѣ заняла ся сею справою медицина. Лѣкарѣ выказали шкôдливôсть и невôдповѣднôсть усѣхъ неприродныхъ способôвъ наданя тѣлу принады, а натомѣсть поставили свою »гігіену красы«, котра забороняе мальовати, фарбувати, шмѣнкувати и т. д., поручаючи яко одинокй способы для пôднесеня жѣночои красы: купѣль, свѣжій воздухъ, гігіенічный гартъ, масажь, легку гімнастику и т. д. Хто хоче мати гарне волосе, не повиненъ вживати анѣ фарбованя, анѣ пахучихъ олѣйкôвъ, анѣ зелѣзка, що выпалюе волосе. По мытю не треба ихъ до суха вытирати, але дати высохти самымъ. За велику заживность усувае гімнастика и масажь. Тежь саме зô зморщинами, котрй е головно наслѣдкомъ уживаня пудру и шмѣнокъ.

Комарѣ.

Парискій тыжневникъ Illustration подае выслѣдки дослѣдôвъ, якй роблено зъ комарами, щобы переконати ся, яка барва мае вплывъ на рôйныхъ и упертыхъ комахъ. Въ тôй цѣли впущено до порожнои комнаты множество комарôвъ я уставлено въ нѣй кôльканайцять скриночокъ, вылѣпленыхъ рôжнобарвными матеріями. По якôмсь часѣ, коли заглянули до скриночокъ, показало ся, що найбôльше комарôвъ злѣзло ся до скриночокъ, вылѣпленыхъ матеріею темною, а именно темно-синявою. Натомѣсть въ скриночкахъ жовтои барвы не було анѣ одного комара. Зъ того заключають, що для охороны передъ тыми влѣзливыми комахами, що бувають въ Америцѣ чистою пляґою, треба убирати ся и мальовати комнаты на жовто.

При телефонѣ.

— Гало, Гало!

— Гало!

— Прошу мене сполучити зъ докторомъ Порошковичомъ.

— Д-ръ Порошковичь: — Гало, чимъ можу вамъ послужити?

— Я нездужаю: прошу чимскорше помочи менѣ. Маю завороть головы, бите серця; бôль въ горлѣ и роздуте жолудка!...

— Добре... покажѣть языкъ.

Въ школѣ.

Учитель: — Ты чому не бувъ вчера въ школѣ?

Ученикъ — Бо я бувъ хорый.

Учитель: — Щожь тобѣ хибувало?

Ученикъ: — Чобôтъ...

— Овесъ походить зъ пôвнôчнои Африки, цибуля зъ Египту, петрушка зъ Сардиніи, бросквиня и волоскій орѣхъ зъ Персіи, горохъ зъ Египту, картофля зъ Америки, шпинакъ зъ Арабіи, сонѣчникъ зъ Перу, а гречка зъ Манджуріи.

Доходы и розходы папы.

Рôчный буджетъ папы римского обертае ся постôйно мѣжь 10 а 20 міліонами коронъ. Такъ въ роцѣ 1901 доходы папы выносили: зъ ґрунтôвъ 840.000 кор., зъ вôдсоткôвъ вôдъ ульокованыхъ капіталôвъ 5.000,000 кор., зъ дарункôвъ и добровôльныхъ жертвъ 2.400,000 кор., зъ петрового гроша 12.000,000 кор. — разомъ 20.240,000 кор. Розходы выносили: на удержане кардиналôвъ, послôвъ 2,400.000 кор., на ґвардію Ватикану 450.000 кор., на службу господарску, удержане бібліотеки и музеѣвъ 2,200.000 кор., на цѣли добродѣйнй 800,000 кор., на направы въ костелѣ Ватикану 3.000,000 кор. Разомъ, значить, выносили выдатки 9.650,-000 кор. Решту зъ доходу около 10 міліонôвъ коронъ зложено въ анґлійскôмъ банку Ротшильдôвъ.

Доля міліона людей.

Пôсля обчислень анґлійского статистика, д-ра Фера, доля одного міліона людей представляе ся якъ слѣдуе: Зъ міліона новонародженыхъ дѣтей умирае въ першôмъ роцѣ житя 150 тысячь, по 12 мѣсяцяхъ 53 тыс., до конця третого року 28 тыс. Въ дальшихъ 10 лѣтахъ случаѣ смерти не е такъ численнй, бо до 13-го року выносять лише 4 тысячѣ. Вôдъ того часу ажь до 45 ого року житя умирае 500 тыс. При конци 60-го року лишае ся еще 370 тыс. ветеранôвъ. Рôкъ 80-тый осягае 37 тысячь немôчныхъ старцѣвъ. До 95 року доживае 233 одиницъ, котрыхъ число скоренько зменшае ся, ажь въ 108-ôмъ роцѣ погибае послѣдный зъ міліона.

Зъ дымомъ.

Оденъ набôй бездымного пороху до гарматы 37-міліметровои коштуе 9 австрійскихъ коронъ, а до гарматы 307-міліметровои 1600 коронъ. На коли зъ малои гарматы выстрѣлить ся на мінуту 20 разôвъ, а зъ великои оденъ разъ, то зъ першои пôде зъ дымомъ за одну годину 12 тысячь, а зъ другои 156 тысячь коронъ. Можна собѣ уявити теперь, кôлько коштуе така „невинна“ мілітарна играшка, якою е маневры.

Мѣжь пріятелями.

— Свербить мене лѣва рука. Що се значить?

— Достанешь вôдъ когось грошѣ.

— Може бути... Позичь доляра.

— **Товариску** забаву уряджуе братство св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Conn. на Maple Str. въ нѣмецкôй гали, въ Понедѣлокъ, дня 1-ого Септ. 1902 (на Labor Day) ô годинѣ 1 пополудни. На сю забаву запрашае всѣхъ Русинôвъ и Русинки зъ тыхъ околиць якъ Ansonia, Derby, Shelton, Seymour, Waterbury и др.: комітетъ братства

А. Горбаль, председатель, Петро Роицьо, секретарь, Ф. Студентъ, касіеръ

Оголошене.

Котра руска громада потрѣбуе священника на яку потрѣбъ. або хотѣлабъ дôстати сталого священника, нехай удаесь до секретаря Духовнои Рады на адресу:

Rev. St. Makar,
Box 13, — Mt. CARMEL, PA.

Оголошене.

Котрый фармеръ мôгъ бы доставити 10 тонôвъ сѣна вязаного въ »бончахъ«, най зволить ласкаво вôдписати на низше подану адресу, въ якôй цѣнѣ тонъ безъ експресу або разомъ.

NICETAS DZMELYK,
Box 2, — SMOKE RUN, PA.
Clearfield Co.

Шукае мѣсця

выхованокъ унґварскои дяко-учительскои школы, самотный. Прійшовъ недавно зъ уґочаньскои столицѣ. Писати на адресъ:

John Csedrik,
Box 32, — TRAUGER, PA.

Шукае мѣсця.

Дякъ зъ добрымъ голосомъ, умѣе вести хоръ и учити дѣти. Близшихъ поясненя удѣляе Редакція „Свободы“.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

Где есть?

Василь Одиньскій, родомъ зъ Галичины, снятиньского повѣту. Оденъ мѣсяць тому робивъ въ копальни угля въ Canmore, Alta, Канада и десь поѣхавъ. Хто бы знавъ о нѣмъ, най дасть знати на адресу: **Mike Odunsky,** FRANK, Alta, Canada.

Где есть?

Гриць Цапъ, родомъ зъ Межиброда, повѣту Сянокъ, зъ Галичины, робивъ въ Somerset Co. на Newerton, а вже 5 мѣсяцѣвъ якъ гдесь вôдѣхавъ. Хто бы о нѣмъ знавъ, або вôнъ самъ, прошу дати знати на адресу:

John Gembalik,
HOPEWELL, PA.
Bedford Co.

Оголошене.

ВЕЛИКІЙ ПІКНИКЪ вôдбуде ся въ Jersey City, N. J., въ суботу, дня 30. августа, 1902 р. — въ — **БОЛДВИНЪ ПАРКЪ** Братствомъ св. Петра и Павла на доходъ мѣсцевои новои церкви. Початокъ о 1-й год. по полудни. Музыка буде добôрна. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. — Запрашаемо всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи.

За комітетъ братства:
К. Кирчôвъ, пред.; Ан. Сандовичъ, секр. Ксав. Марковичъ, касіеръ.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str , Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. [Jul02]

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
знаменито заряджeный готель въ Derby, Conn.,
близько дипа. 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого ходѣтъ до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Также посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо зложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякѣ справы грунтовѣ и маетковѣ зô старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, довершуе подѣлу маєтковъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, увольняе вôдъ асентерунку и т. и. Продае також шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ помершихъ нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маемъ рускѣ желѣзнѣ хресты, гарнѣ и досыть великѣ по 5 доляровъ и дорожшѣ. Пошлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о помершôмъ, якого забажаете. Треба только прикрутити до подставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый каталѣогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.

ОДИНОКИМЪ
найзр... рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякѣ друкарскѣ працѣ красно и дешево, яко никто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 8 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

Юрко А Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвенiи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшѣ напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалѣ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Браты Русины до свого братчика Юлька.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лінiи и на найлѣпшѣ шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанiйныхъ.

Посылае грошѣ скоро, таньо и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Мае також знаменито заряджений сторъ, ґросерню и бучерню. Мае на складѣ и продае краевѣ и американьскѣ патентованѣ медицины и розличнѣ дробязґовѣ товары, якъ jewelry, stationery и кухоннѣ рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидôвъ спомагати, коли все потрѣбне достанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджeный. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компанiи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найлішших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годиниці. Всім любителям тої класи годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до напші з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного огляданя і відісланя назад на наш коштъ єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всі річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебанiи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ якъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте „днакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоі церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. [12]

Гавріилъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броваровъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Браття! замовляйте у свого!

Глухоту
також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пишіть сей час. Всякі и ясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї Руска Клініка St. Louis, No., 2933 Henrietta Str [15aug02]

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ попотпуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
328 Federal st. (мѣжь полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЕШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ.
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясений. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймае також „керичь" на похороны, крестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы приладжeнѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

ST. HERMAN'S BENEVOLENT Society. ORGANIZED FEBR. 1883

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнѣ лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЕ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ,
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,
Першо-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжь 13 а 14 улицею,
S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно убрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґеравть, дурный гою!" [19]

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и таньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люда, котори можно сказати чудесным способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знанiе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманiемъ прочитае нижеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій знов много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблять лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанiю якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторiи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Iорку.

Въ той лѣчебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцелярiи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю итра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь мало не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ и на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Iорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали. Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ нарушены кости и въ нутрѣ сильно попреділъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный

Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло мене въ боку въ крыжахъ. Страшно терпѣла. Была въ краю всякихъ докторовъ, лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда пріѣшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатися за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ

Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ красымъ поздоровленьемъ

Анна Новачакъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, ничо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна

Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи приймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣть о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшѣ и найтанѣйшѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компанiи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА